UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Testamentaria tutela.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

tutela:q2 nõ dať principaľr pp ſe,ſed ad ſupplendũ defectũ al-
terius.ita intelligit hic.Et hoc ꝓbať hic in tex.dũ dicit,magis
adminiſtrator rerũ quã cura intelligiť.Qñq3 datur curator im
puberi nullũ tutorẽ habẽti,⁊ ſic nõ dať vt ſuppleat defectũ al-
terius tutoris determinati,⁊ tunc durat cura toto tpe pupilla-
ris etatis,vt d.l.curatorẽ.ꝭ.de tu.⁊ curat.da.ab his. ¶Not.
3 † ẽt ꝙ qñq3 in locũ impediti[a] ꝑt dari curator,ſiue coadiutor,vt
hic,ſiue actor.vt C.de actore a tu.⁊ cur.dan.l.j.cuius actoris
materiã plene examinaui in l.actor.ꝭ.rẽ rat.ha. ¶Ultimo hec
b lex[b] † ⁊ precedens inducuntur ad q̃õnem.Cuidam ẽpo pp in
4 firmitatem fuit dat⁹ coadiutor mortuo ẽpo q̃riť vtrũ admini-
ſtratio deuoluat ad capitulũ,vel an reſideat penes coadiuto-
rẽ? Et vr̃ ꝙ penes coadiutorẽ.l.q̃ſitũ.ſ.eo.In õtrĩu3 vr̃ hec lex
⁊ qđ ſ.dixi,⁊ hoc eſt verũ ẽt pp alienã rõnẽ: q2 vbi ſuperuenit
adminiſtrator legitimus ceſſat datiuus.l.ſi tutor.§.j.de tut.⁊
ra.diſt.Sed capitulũ eſt adminiſtrator legitimus ceſſante epi
ſcopo,ergo ceſſat adminiſtratio datiua conceſſa coadiutori. Et
de iſto coadiutore epiſcopi habes extra de cler.egr.c.j.lib.vj.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Locum impediti.Uide Bal.ſ.l.proxi.
b P.PAV.P. ¶Ultimo hec lex.Uide Corſet.in c.grãdi.in vlt.
char.de ſupplen.negli.prela.idem t3 Ang.in l.i.qui petãt tut.
vide Bertac.in verbo,coadiutor.

LEX XIIII.

SI arrogati. Si pupillus trãſit in alteri⁹ ꝑtãtem,vel ꝑdit ciuitatẽ,tute
la finit.Itẽ ſi tutor remoueať vel cõditio extiterit.h.
a d.in eo,qđ ďt[a] ꝙ pupillus fuit deportatus, intellige
ꝙ erat doli capax.

ADDITIO.

a ALEX. ¶In eo quod ďt.Et Uide no.in l.excipiũtur.ad Syl
la.⁊ ibi Moder.Bar.in l.⁊ ſi ſeuerior.C.ex qui.cau.Bal.in l.
clarum.de auth.preſt.

LEX XV.

SI quis. Si tutor eſt apud hoſtes ſine mutatione
ſtatus,nõ finit tutela.Opp.ꝙ transfuga
mutat ſtatu3.Sol.vt in gl.Opp.ſ.eo.l.muto.ꝭ.fi. Sol.
vt in glo.

LEX XVI.

1 ☞Tutela non tranſit ad heredes.
Prelatura,⁊ commiſſaria non tranſit ad heredes.
2 Tutela legitima tranſit ad filios,⁊ quomodo.

a **TUtela.** Tutela eſt officiũ virile,⁊ nõ tranſit ad
heredes.h.d.No.† tutelã nõ tranſire
1 ad heredes.[a] Idem in qualibet prelatura.⁊ cõmiſſa
ria,vt ďt gl.de hoc ex̃ de teſta.c.fi.lib.vj.⁊ l.alimẽta.
in prin.de alimen.⁊ cib.leg.in gl.per Dy.⁊ Jac.de Bel.in au-
then.de eccle.tit.ꝭ.ſi quis edificationẽ3.in fi.vltime oppoſitio-
b nis.Not.ẽt[b] iſtam equiparationem tutele commiſſarie.ſimile
2 facit gl.in l.vxori.§.i.ꝭ.de fal. ¶† Not.ꝙ ad liberos tranſeũt
tutele legitime,qđ intellige.nõ ꝙ iſta tutela que eſt in patre trã
ſeat ad filios,q2 illa eſt finita morte: ſed q2 filius tanq̃ legiti-
mus proximior conſanguineos incepit eſſe tutor pupillo.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Ad heredes.No.ꝙ vbi agitur de commiſſione offi
cij,in dubio intelligitur perſonalis.adde l.cuius.ꝭ.de cur.fu.⁊
de hoc no.Imo.in l.q2 tale.ſolu.matri.poſt Bald.ibi,qđ facit
ad not.per Bal.in l.pe.ſ.de ſer.⁊ ibi dixi.
b POMA. ¶No.ẽt.No.ẽt per hanc l.cõiũcta gl.ꝙ femina nõ
põt eſſe executrix.⁊ vide Bar.in d.l.vxori.⁊ Bal.in l.ij.in xiij.
q.vbi dicit,quod idẽ eſt iudicium de executionib.⁊ tutelis. Et
vidi dubitari,an commiſſaria perdatur per trãſitum ad ſecun-
da vota,ſicut tutela auth.ſacramentu3,⁊c.Cogita qñ mater ſeu
auia dantur commiſſarie in teſtõ,vide Bal.in auth.ijſdem pe-
nis.C.de ſec.nup.Bar.in l.filio adi.leg.
c ALEX. ¶Equiparationẽ.Imo.alle.iſtã gl.ꝑ ſing.in l.ſi qs a
a filio.ꝭ.ſi qs plures.ꝭ.de leg.j.eq̃parãdo fideicõmiſſariũ tuto-
ri,vt in hac gl.Adde gl.ſimiliter eq̃parãtẽ tutelã ⁊ cõmiſſariã,
in l.vxori.ꝭ.i.de fal.quã alle.Imo.in l.cũ pr̃ ꝭ.hr̃ditatẽ.de le.
ij.vbi ẽt vide an tutela finiatur ꝑ deportationẽ,⁊ ipſa3 hic te-
nebat Bar.Et an executor cogať inuitus officiũ ſuſcipere,vide
Bar.in l.iij.C.ſi pẽ.ap.mors interue.⁊ ad gl.hic adde Bal.in
l.j.C.ſi quis ignor.rem mi.

LEX XVIII.

FEmine. Hodie ſecus,vt i auth.matri,⁊ auie.
C.qñ mulier tut.offic.fung.pot.dicã
ꝭ.tit.j.l.ſi quis ſub conditione.

De teſtamentaria tutela. Tit.ij.

¶Dictum. Eſt ſ.de tutel.in gñe,ſequiť videre de tu-
telis in ſpecie.Veru3 q2 teſtamentaria tu
tela precedit alias,ideo premittit de teſtamentaria tutela,⁊c.

LEX I.

1 ☞Tutore filio naturali dari nõ põt in teſtõ niſi confirmetu
2 Spurio non datur tutor in teſtamento.
3 Teſtamentum ſi rumpitur ex cauſa preteritionis,datio tutele
firma remanet.

LEge. Parẽtes pñt dare tutores in teſtõ li
beris natis,⁊ naſcituris,:qui in alte-
rius ꝑtãtem recuſari nõ ſunt, hoc dic.† Quero
1 vtrum filijs naturalib.poſſit dari tutor? Rñdet
gl.ꝙ nõ,niſi cõfirmetur,l.iij.de confi.tut.Que-
a ro[a] an ẽt † ſpurio poſſit dari tutor in teſtõ gl.ꝙ
2 nõ,q2 nõ d3 nominari filius,⁊ no.hanc gl.Quero dr̃ hic,† ſi li-
3 beri ſunt rupturi teſtm̃ ex cã preteritionis,nõ v3 datio tutele,
4 an hoc ſit correctum per auth.ex cã.gl.† t ꝙ ſic,qđ no.† Not.ex
hac gl.[b] ꝙ auth,ex cã,h3 locũ in p̃teritione paterna.de quo di-
5 cam in l.filio preterito.ꝭ.de iniuſt.rup.⁊ irrito teſtamẽ.† No.
ex hac gl.ꝙ etiam auth.ex cã.h3 locum in preteritione poſthu-
mi.vidiſtis in l.ſi quis teſtõ.ꝭ.de leg.ij.Dixi plene auth. ex cã,
dicam in l.filio.ꝭ.de iniuſt.rup.teſt.vbi melius occurret. Ter-
6 tio no.† ꝙ auth.ex cã.h3 locu3 nõ ſolum in preteritione poſthu
mi,hoc eſt, poſt mortem ſeu teſtm̃ nati, ſed etiam preteritione
eius,qui per legem Velleiam ſuccedit in locum primi defun-
cti ⁊ reperit ſe preteritum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Quero.An filio naturali vel ſpurio poſſiť dari tutor
in teſtõ.Uide no.in l.naturalis.ꝭ.tit.j. ſed an habeat tutorem
legitimum,vide Bal.in l.fi.C.qñ mu.tut.offi.fung.poteſt.
b AND.BARB. ¶No.ex hac gl. Et an habeat locũ in teſtõ ma
terno,vide gl.ſingularẽ ſ3 Frã.d rãpo.in l.vxorẽ.ꝭ.d man.teſt.

LEX III.

TEſtamento. Teſtõ vñr dati qui ſunt in
codicillis teſtõ õfirmatis.
Opp.ꝙ ſemper codicilli videanť teſtõ cõfirmati, vt
Inſti.de codicil.§.nõ tm̃.ďt glo.hoc eſſe verũ hodie,
a ꝙ intellige ſi teſtm̃ eſt factũ,aliter ſecus.[a] Circa ꝙ vide Cy.in
l.ij.C.eo.facit ꝙ no.in l.ſepe.at cũ dr̃.ꝭ.de verb.ſign. Opp.ad
fm̃ dictum,⁊ vr̃ ꝙ nõ requirať de iure factũ.vt ꝭ.de cõdi.inſt.l.
mulier.ꝭ.fi.gl.non ſoluit.Tu dic quod ibi in conditionib. que
ſunt facti,preterea ⁊ ibi poſtea valet de iure.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Aliter ſecus. Et ſic ſentit Bar.hic,ꝙ tutor in codi-
cillis dat⁹ nõ fit tutor teſtamẽtarius.vide tñ Bal. in l.ij.C.eo.

LEX IIII.

1 ☞Dictio tanquam,eſt nota improprietatis.
2 Mater quod non poteſt dare tutorem,licet datus confirmetur
inquiſitione.
Idem in auia.3.

PAter. Pr̃ dat tutorem filio inſtituto,⁊ exhere
dato,mr̃ inſtituto tm̃,⁊ tunc cum inqui-
ſitione cõfirmatur.h.d. Op.dr̃ hic ꝙ in rẽ potius q̃3
in perſonam vr̃ dari.Contra.ꝭ.e.l.q2 perſone.vbi vi
1 detur dari perſone potius quã reb.Dicit gl.† dictio tanquam
eſt nota improprietatis,q2 vere datur perſone.Opp.de leg.ij.
2 l.puto.ꝭ.mater.Sol.non † põt dari a matre,vt ibi, tñ cõfirma-
bitur cum inquiſitione,vt hic,⁊ C.eo.l.iiij. Et iſta inquiſitio qñ
filius inſtituitur,erit modica,alias eſſet magna,vt videbitis.ꝭ.
3 tit.j.l.ij.⁊ iij. ¶Quero,† quid in auia: Rñd. idem quod in ma-
tre,vt no.C.e.licet Specu.videatur aliud dicere in tit.de tuto-
re.ꝭ.j.verſic.quid ſi in auia, Opp.gl.probatur per l.ij.§.ſi ma
ter.ꝭ.ad Tert.vbi lex que loquitur in matre,ꝙ cogať petere tu-
torem filio,habet locu3 in auia,d.l.ij.ꝭ.ſi mater.verſ.filius aũt.

ꝭ.Cum

§.Cum a patre. Tutor datus a patre nō legitime,cōfirmatur ſine inquiſitione,niſi noua cauſa ſuperueniat,hoc dicit.

LEX V.

3 Loquendi varietas per nomen filios,vel liberos,an attendatur in idiota,ſicut in literato.
4 Notariȷ̄ verba intelligi debent ſm interpretationem.
5 Teſtis deponentis verba in vulgari,quando non poſſunt redigi in latinum,cautela eſt,quod vulgariter ſcribantur.

a SI quis filiabus. Appellatione filiorum cōtinētur[a] poſthumi filiȷ̄,nō nepotes: ſed appellatione liberorum ēt nepotes continentur:appellatione vero poſterorū oēs deſcenden
1 tes continentur.h.d.cum ll.ſeq.An † appellatione filiorū contineā
tur poſthumi:examina vt dixi pleniſſime in l.q filiab⁹.in prin.
2 j.de leg.j.Scdō,† an appellatione filiorum contineantur nepotes:exa
mina vt dixi plene in l.liberorum.j.de verb.ſigni.Aduerte tñ,
3 † q gl.dt hic,q talis varietas loquendi,an dicat filios,vel libe
b ros,non cadit in idiotam. Quidam exponunt iſtam gl.[b] quaſi
velit dicere,q diſtinctio huius legis habeat locum,qñ iſta verba fuiſſent prolata ab homine literato,Juriſta,vel alio homine intelligente tales diuerſitates,ſecus ſi a ruſtico. Certe aliud vult dicere gl.quaſi diceret,iſta veritas ddi eſt in ſermone lite
c rali,non in vulgari locutione,& ideo non cadit in idiotam,[c] qui
d neſcit niſi vulgare,puto[d] tñ qd ſi in teſtō idiote in ſcritis p notarium redacto,reperiuntur iſta verba,quod deberent intelli
e gi ſm interpretationem iſtarum legum.Naz preſumendū[e] eſt,
qd notarius in ſcribendo appoſuit verba importantia volunta
4 tem teſtatoris,† & ſic verba notariȷ̄ intelligenda ſunt ſm iuris
interpretationem,vt no.C.de vſur.l.j.& l.ſciedū.de verb.obli.
f Et iſta pñt[f] eſſe vtilia ad multa.† ſ.qñ dicta teſtium deponētiū
5 in vulgari,rediguntur in ſcriptis.conſilium tñ eſt,qd illa que proprie in Latinum redigi non pñt,ſcribantur in vulgari,ſm quod prolata ſunt arg.l.j.in prin.j.de excuſa.tuto.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Continentur.In hac lege habes,an appellatione filiorum,poſterorū,& liberorum,contineantur nepotes. Iſtā tñ legē reſtringit & limitat Imo.in l.qui filiabus.de leg.j.procedere qñ teſtator ſciebat mulierem vel vxorem pregnantem,alias ſecus,per l.ſi quis ita.j.eod.
b P.PAV.P. ¶Iſtam gl.Uide Bar.& que habes ad eum in l.ſi quid earum.in prin.ff.de leg.iȷ̄.
c ALEX. ¶In idiotā.No.qd importent iſta ver.nō cadit.vide tex.no.in l.itē ptor.de ſuis & le.ibi,per abuſionē,vel &c.q eſt no.& quē facit gl.no.in l.quoties.C.fa.erciſ.in ver.quilibet neſcit vti propriȷ̄s verbis ſpecificis,& ibi Bar.poſt antiq.& not.ppetuo,p dictis teſtiū q nō debēt itelligi ſm ſubtilitatis iuris.vide Inno.in c.cū clamor.de teſt.& q no.in d.l.j.C.de vſu.& in §.ſcriptū.Inſti.de inut.ſti.& ad hoc no.per Bar.Adde L.y.C.de do.ante nup.l.ſi cū ante.& q no.Bal.in c.j.in prin.de ſuc.feu.& qd no.Bar.in l.ſi qd earū.in prin.de leg.iȷ̄.& in l.liberorū.in vlt.col.de ver.ſig.vbi oīno vide,faciūt no.i l.j.C.d vſur.& cū Bar.hic trāſit Pau.de Ca.in l.ſtiplo iſta,habere quoqz de ver.obl.& ibi vide Bal.ad fi.& Bal.in l.j.ad fi.C.de leg.hered.
d POMA. ¶Puto.Uide Bar.in l.liberorū.de verb.ſig.in fi.Bal.in l.pe.C.de leg.her.Et hoc dictum Bar.refert & ſequit Alex.cōſ.iȷ̄.verſ.iȷ̄.q2 quotieſcūqz.in j.vol.& cōſ.xxxviȷ̄.in iȷ̄.vol.& Bal.in l.j.in fi.C.de ſuc.edi.Alex.cōſ.xliiȷ̄.verſ.primo caſu.in v.& cōſ.lxvj.p totū,eo.vol.Pan.cōſ.lxxix.& an & qñ cōis vſus loquēdi attendi dēat,vide Fel.in proe.decre.& an ſermo vulgariū ſufficiat ad interpretationem ſtatutorum,vide Barb.in c.j.d cōſt.gl.in c.ſtatutū.in ver.copiā.de reſcrip.in vj.Et no.q verba groſſa groſſo mō intelligunt.Bal.in l.mancipia.in fi.C.d ſer.fu.gl.in cle.j.in prin.de reli.dom.Et circa iſta vide Alex.conſi.xxvj.in iȷ̄.vol.Et q ſcripſi Bar.in l.liberorum.in vlt.col.de verbo.ſign.vide Alex.cōſi.ix.v.vol.Fel.in pemio decre.& in rub.de cōſti.in c.tertio loco.de pba.& in c.quoties.de teſti.& in c.cū clamor.in vlt.col.eo.tit.in c.venerabilis.col.fi.de teſt.cogen.
e POMA. ¶Preſumendum.Uide quid per hec verba dicat Ro.conſi.clxxix.& conſi.clxiiȷ̄.
f AND.BARB. ¶Et iſta poſſunt.Uide Lud.ro.cōſi.ccxlj.

LEX VII.

1 Statuta contraria ſi reperiantur in eodem volumine,qd volumen eodem die fuit cōfirmatum,quod tempus inſpici dz.

1 TUtores. Dies tutele cedit ab adita hr̄ditate.& immediate illa ptās trāſit a teſtatore in tutorē.h.d.† No.inſpici tp̄s,quo tutor datur,non quo teſtm̄ confirmatur.Et hoc facit ſm Dyn.ad queſtionem de duobus ſtatutis contrariȷ̄s in eodem volumine repertis,quod ſi volumen fuit vno & eodem tempore confirmatum,quod inſpicitur tempus compoſitionis,non tempus cōfirmationis,de quo per L.y.C.eod.l.iȷ̄.dixi plene in l.oēs populi.de iuſti.& iure.& ideo inſpicienda eſt vltima ſcriptura ex quo ɔrie ſunt,vt l.pxima.in fi.& hoc tz hic Dy.Dr̄ hic,nā & ipſe heres tutor dari pōt,quid vult dicere:Rñdeo,ſ.dixi ptātem tutoris procedere a defuncto non ab herede hoc probatur duabus.rōnibus.Prima q2 ipſe heres tutor dari pōt.Ex quo cōcluditur quod ab eo non depēdet tutoris datio,q2 ſeipſum dare non poſſet,vt j.de tuto.& curato.da.ab his.l.pretor.Aliam rōnem ponit tex.q2 poſt mortem heredis tutor recte dari pōt,ergo patet,quod ab eo non procedit,q2 ipſe nō poſſet ante mortem ſuam dare.

LEX VIII.

TUtor datus. Op.C.d codicil.l.j.& Inſti.eo.§.vbi hr̄ditas nō pt adimi in codicillis.Sol.intellige hic in codicillis.ſ.in teſtō confirmatis.Uel dic ſm gl.aliud in hereditate cum tractatur de ademptione aliud in tutela.& iſtud plz.Nam heredis inſtitutio debet aſſumere vires a ſe ipſa ideo non poteſt dari,nec adimi in codicillis,cum dependeat ex teſtō,l.q per manus.j.de in.codi.ſed tutela pendet ex teſtō,& requirit aditionem hereditatis,vt j.l.proxi.Opp.ſ.de adop.l.queſitū.alias l.ſi tibi.Sol.patria poteſtas non poteſt eſſe ſub conditione vtili,ſed poteſtas tutoris ſic,vt hic.& ibi pz ratio in gl.¶Oppo.de l.muto.§.ſub conditione.ſ.tit.j.Sol.ibi in datiua tutela,hic in teſtamentaria,&c.

§.In tutoris. In tutele datione attenditur ēt nouiſſima ſcriptura.h.d.Intellige niſi prima ſit derogatoria,vt plene dicaz in l.ſi quis in principio teſtamenti.j.de lega.tertio.

LEX IX.

1 Tutela cedit a die adite hereditatis.
Regula catoniana non hz locum in tutela.
2 Si teſtator inſtituit pupillum,& ei tutorem dedit,qūo ſuccurratur pupillo,vt poſſit hereditatem adire.
3 Sui heredis exiſtentia confirmat dationem tutele in teſtō,nec tollitur per beneficium abſtinendi.
4 Relicta in teſtō,an hereditate non adita valeant.
5 Relicta in teſtō,confirmantur,inſtituto in re certa adeunte.

a SI nemo. [a]Non valent diſpoſita in teſtō,niſi adeat hereditas,ſaltem per vnum
1 ex plurib⁹.h.d. ¶† Quero a q tempore cedit dies tutele,vtrum a die mortis,vt in legatis:an a die adite hereditatis:Gl.dt,q a die adite hereditatis per hanc legē.& ideo regula catoniana non hz locum in tutela,vt.j.de reg.catoniana.l.antepen.dictum gloſ.eſt verum.& melius probatur ſ.eo.l.tutores.j.de excuſ.tuto.l.ſi is qui tres.§.idem euenire.Sed poſito q tex.non diceret,probatur ratione.Nam in iȷ̄s q ad heredez non tranſeunt dies cedit ab adita hereditate non a die mortis,vt pz in vſufructu,& in libertate.vt l.j.in fi.cum ſeq.j.qñ dies leg.ced.& l.j.§.in nouiſſimo.C.de cad.toll.ſed tutela
b non tranſit ad heredem.vt.ſ.titu.l.tutela,ergo &c. Uenio[b] ad
2 quoddam † indiſſolubile ɔtrium hic poſitum in gloſſ. Pone q teſtator pupillum filium ſuum heredem inſtituit,& ei tutorem dedit.Ex hoc inſurgit perplexitas.Nam pupillus non pt adire ſine tutoris authoritate.l.potuit.C.de iure delib.& j.d acq.hered.l.pupillus.Item tutor non eſt tutor,anteq̄ pupillus adeat,& ſic non pt authorari.Sed ɔ hanc perplexitatem ſuccurritur per gl.duob.modis.Primo q adeat hereditatē authoritate iudicis
c [c],vt l.ſi infanti.C.de iure delib.& l.bonorum.C.q admi.ad bo.poſ.Secundo q dabit curator ad adeundā hereditatem.C.de admi.tu.l.cum quedā.ſed hoc non vr̄ verum,q2 curator non pt authorari pupillo ad adeundā hereditatē.l.cū in vna.§.tutor.j.de app.& no.in l.ſolet.ſ.tit.j.Nec ob.l.cū q̄dā,q2
loquitur

loquitur in curatore adulti.Dyn.ſoluit iſtud indiſſolubile alio
3 modo,ſ.ꝙ † exiſtentia ſui heredis confirmat donationem tute
d le,d vt Inſti.de here.que ab inteſta.§.poſthumi.⁊ de hrdū qua
li.⁊ diffe.§.ſui.hoc tꝫ Ly.C.eo.l.ij.ego ēt hoc teneo.Lū em̄ hoc
ſit ad commodum filij habere tutorem,exiſtentia ſui hrdis hoc
operatur,nec eſt ſublata per beneficium abſtinendi inductum a
pretore,vt l.ſi filius qui patri.j.de vulg.⁊ pup.ſu b.⁊ dixi. Sꝫ
ſi poneremus ꝙ exiſtentia ſui heredis non poſſet operari,qꝛ te
ſtator feciſſet de ſuo voluntarium,ſubſtituendo vulgariter, vel
alio modo:tunc eſſet recurrendum ad primum remedium poſi
tum.ſ.Eſſet etiam aliud remedium,ſ.ꝙ detur tutor ad adeun
dam hereditatem,vt j.l.proxi.in prin.non dico curator, vt dt
gl.ſed tutor,quod qualiter procedat,j.dicam. ¶Quero quid
4 † ſi non aditur hereditas an hodie valeant relicta,c vt C.de lib.
c pret.auth.ex cā.Reſpon.non. qꝛ loquitur qñ teſtm̄ rumpitur ex
cā exheredationis,vel preteritionis tantum. Unde qñ rumpi
tur p p hereditatem non aditā,iſta iura remanent incorrecta.
In caſu tñ hodie eſt immutatam,ſ.ſi heres non vult adire: qꝛ
eſt prohibitus detrahere falcidiam,tunc valent relicta in teſtō
⁊ pars hereditatis vadit ad perſonas enumeratas in authen
tico de here.⁊ fal.§.ſi vero expreſſim.⁊ de hoc ibi per Iaco.de
5 Bel.¶ †Quero quid ſi fuerit adita hereditas per aliquem in
ſtitutum in re certa,an confirmentur alia relicta in teſtō,qꝛ he
redes vniuerſales non adierunt: Reſpon.ꝙ ſic,arg.huius l.⁊
l.teſtō.j.de manu.teſta.Probo per rōnem.Nam certum eſt te
ſtatorem decedere teſtatum.Nam ſi heredes vniuerſales adbi
bunt,non eſt dubium.Si non adibunt, tunc iſte inſtitutus in re
certa,erit heres vniuerſalis.l.j.§.ſi ex fundo.j.de her.inſti.qꝛ
tunc accreſcit ei.Unde eſt eadem ratio,ſicut ſi adierit vnus ex
inſtitutis vniuerſaliter,vt dixi in l.ex facto.j.de here.inſti.

ADDITIONES.

a POMA. ¶Si nemo.Uide Ro.in repe.auth.ſimiliter.i ij.ſpe
ciali.j.cauſe.C.ad l.Fal.vbi aſſignat rationes huius l.
P.PAV.P. ¶An regula huius l.procedit in relictis ad pias
cauſas,vide Ang.couſi.cccxxviij.Alex.conſ.ccix.
b POMA. ¶Nemo.Uide Pan.conſi.xc.in j.dub.in ij.vol.
c ALEX. ¶Authoritate iudicis.An curator poſſit authorari
pupillo añ aditā hrditatē,vide in l.cum vna.§.tutor.j.de app.
d ALEX. ¶Confirmat dationem tutele.Adde Bal.oīno in l.j.
poſt gl.C.eo.⁊ ibi etiam Bar.Et an iſto caſu ante aliam aditio
nem tutor poſſit conficere inuentarium,quomodo, vide Bal.
poſt gl.in l.tutor,C.de admi.tu.hic adde no.per Imo.in l.ſi fi
lius qui patri.in verſ.q̄ro effectus.⁊ quod ibi dixi de vul.pup.
adde Io.And.in tit.de tat.in addi.Spec.circa prin.
e ALEX. ¶Ualeant relicta.An debeantur legat non adita he
reditate:vide l.qui filio.in fi.de here.inſtitu.

LEX X.

1 ☞Tutor an poſſit dari ad vnum articulum, ⁊ an teneatur tunc
facere inuentarium.

SI hereditas. Pendente aditione hrdi
tatis pōt dari tutor pupil
lo.h.d.Opp.donec locus eſt teſtamētarie tutele alie
ceſſant,vt in auth.matri ⁊ auie.C.qñ mu.tu.offi.fun.
po.⁊ j.ea.l.ſi qs ſub cōditione.Sed hic teſtamentarius eſt con
firmatus p exiſtentiam ſui hrdis,vt dixi s.l.pxi.ergo,⁊c.Sol.
intelligas hic qñ exiſtentia ſui hrdis nō operabatur. ¶Et ad
uerte ꝙ hic dr̄ in tex.poſſe dari.q.d.nō ſuccedit legitimus pro
pter ſpē teſtamētarij,ſed peruenitur ad datiuū. ¶Opp.tutor
1 † ad certum articulum dari non pōt,vt j.eo.l.certarum,⁊c. Hu
ius timore dicunt quidam,ꝙ hic tutor ſimpliciter,non ad adeū
dam hereditatem tantum:qꝛ talis datio non valeret,vt in ꝯrio
ſm Dyn.quod vr̄ probari per tex.hic,dum dicit.quaſi nondū
ſit,nec ſperetur,⁊c.ſed Iac.de Are.intelligit a iſto caſu eſſe ſpe
a ciale,vt ad vnum articulum detur tutor.ſ.ad adeundam here
ditatē.l.impuberi.j.de tu.⁊ cur.da.ab his. Puto quamlibet
practicam eſſe bonam,tñ diuerſis caſibus.Aut enim certuꝫ eſt
hereditatem eſſe locupletem,⁊ vtilem,⁊ datio tutoris extendi
tur ad iſtum articulum,ſ.ad adeundam hereditatem.d.l.impu
beri.Aut hic eſt dubium, ⁊ tunc detur tutor ſimpliciter, quaſi
nec ſit,nec ſperetur alius,vt hic:ſed ſi ſequatur aditio, incipit
eſſe locus teſtamentarie,⁊ datiua extinguit,vt Inſtit. de Atti.
tut.§.itē ſi. Puto tñ ꝙ ſi datus eſt tutor ad vnū articulum tm̄,
b non hꝫ neceſſe facere b inuentarium:ſicut dicimus in curatore
dato ad litem,vt no.in l.de creationibus.C.de epiſ.aud.Sed ſi
ponamus datum ſimpliciter crederē ꝙ deberet facere inuēta
rium de omnibus bonis pupilli,⁊ dicere in inuentario,ſic repe
terem primo in hereditate ius adeundi,itē alia bona,⁊c. alias
non puto ꝙ poſſit adire hereditatem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Intelligit.Utrum poſſit dari tutor ad vnum actum
tantum.adde Bar.in l.cum in vna.§.tutor.de app.⁊ tutor ſeu
curator ad vnum actum,an teneatur ſatiſdare.l.mulier,⁊ quod
ibi Bal.C.de iure dotium.
b ALEX. ¶Neceſſe facere.Item etiam no. Barto.in l.tutor.in
prin.⁊ Ange.in l.cum in vna.§.tutor.j.de appel.

§.In tutelis. In tutelis attendimus nouiſſimā
ſcripturā.h.d.Opp.s.eod.l.ſecun
da.Sol.hic qñ diuerſe ſcripture reperiūtur ſuper datione eiuſ
dē tutoris,ibi qñ ſuper datione diuerſoꝝ, qꝛ tunc vterꝗ erit.
Sed ꝯ s.de procura.l.ſi quis cum procuratori. in fine vbi per
dationem vltimi,primus vr̄ remotus. Sol. gl.aliud in procu
ratore,vt ibi,aliud in tutore, vt hic. Tu dic quod lꝫ fuerit ſcri
ptus primo vnus,poſtea alius,tñ qꝛ eodem tempore confirmā
tur,ideo valet datio vtriuſꝗ,que ratio ceſſat in procuratore, vt
no.per doct.C.eo.lib.ij.

1 ☞Filius preteritus ſi decedat viuo auo, an teſtamentum con
firmetur.
2 Regula Catoniana non habet locum in tutela.

§.Qui filium. Si nepos viuo auo incepit tenere
locuꝫ ſui,ſicut confirmatur teſtm̄ p
legem Uelleiam,ita tutele datio.h.d. ¶C pponitur,dr̄ hic ſuc
ceſſiſſe viuo auo.Contra,viuus nō hꝫ heredem.l.j.s.de hereti,
vendi.⁊ j.pro hered.l.j.Sol.dt gl.⁊ bene, in hereditate alicu
ius quis non ſuccedit ei viuo,ſed nepos bene ſuccedit in locuꝫ
filij,vt incipiat tenere primum locum viuo auo,⁊ filio mortuo.
Ita loquit̄ hic,q.d.ſuccedit in ſuitate,non in hereditate, ¶Op
pon.dr̄ hic,cum teſtamentum ſit confirmatum,⁊ ſic innuit ꝙ ab
initio non valebat.Contra,arguendo a diuiſione,vt in gl. ma
gna.Et ſolue,ꝙ confirmatum eſt teſtm̄,non ꝙ ab initio non va
luerit enim ꝙ filius fuit inſtitutus, ⁊ nepos ſubſtitutus , quod
eſt permiſſum per legem Uelleiam, vt l. Gallus. in princip.⁊
§.nunc de lege.j.de liberis ⁊ poſthumis. ⁊ de illa confirmatio
ne teſtamēti,hoc eſt de permiſſione legis Uelleie,loquitur hic:
1 nota † tñ ex hac gl.ꝙ ſi filius preteritus decedat viuo auo, teſta
mentum non confirmatur.Contrarium no.j.de regu. Cat.l.fi.
⁊ videtur caſus in l.poſthumus.§.idem ⁊ circa.j.de iniuſto ru
pto ⁊ irrito teſtamento. ⁊ ibi dicam.Similem glo.habetis in l.
pen.§.j.de do.⁊ ibi dixi. Redeo ergo ad ar.factum per gl.⁊ di
co ꝙ hic fuit inſtitutus filius,vt s.ſolui. ¶Op.datio tutele nō
valuit ab initio,ergo non confirmatur impediente regula.Ca
2 tonia.vt j.de reg.Cato.l.j.Sol.regula † Catoniana non perti
net ad tutelas,qꝛ earum dies cedit ab adita hereditate,vt vidi
ſtis s.l.proxima.

§.Si furioſus. Inhabilis dat⁹ tutor,intelligit
datus cuꝫ fuerit habilis.h.d.

1 ☞ Seruus alienus an poſſit dari tutor.

§.Seruus. Seruus alienus pōt dari tutor ſub con
ditione libertatis,⁊ ſi ſimpl'r det, in du
bium vr̄ ei data fideicommiſſaria libertas.h.d.Oppo.C.q da.
tut.poſ.l.in ſeruili.Sol.non pōt dari a iudice,vt ibi, ſed a teſta
tore ſic,vt hic.Opp.vt Inſti.eod.§.ſeruus.vbi dr̄ , non valere.
1 Sol.vt habetur in glo. ¶Et circa † hanc materiam diſtingue
ſic,ſm Iacobum de Aretio, aut ſeruus datur tutor a iudice,
aut a teſtatore. Primo caſu non valet,C.qui dar. tutores pñt.
l.in ſeruili.Secundo caſu,aut teſtator credit eum liberum,⁊ nō
valet,vt j.eod.l.ſi quis tutorem.⁊ Inſtitu.qui teſtam.tuto.dar.
pñt.§.plane.j.de fideicommiſ. liberta.l.generaliter.§.ſi quis
tutorem.Aut ſcit eum ſeruum,⁊ tunc aut eſt proprius, aut alie
nus.Si proprius,aut prouidit de eius libertate,⁊ ſtatur illi p
uiſioni,vt j.eo.l.qui tutelam.§.pen. ſecundum veram opi. Aut
non prouidit,ſed ſimpliciter dedit tutorē,⁊ tunc erit liber dire
cte.vt C.de neceſ.ſer.her.inſt.l.fi.⁊ inſt.qui teſt.tu.da. poſ.cir
ca prin. Aut ignorat proprium, ⁊ vr̄ data fideicōmiſſaria liber
tas,argu.huius §.Aut erat alienus,⁊ tunc aut fuit datus tutor
cum liber erit,⁊ tunc erit tutor,vt hoc §.j. Reſpon. fuit datus
pure,⁊ tunc fideicommiſſaria libertas videtur ei data,⁊ erit re
dimendus,⁊ manumittendus, vt hic ſecundo rñ.C.eod.l.ſi pu
pillo.

pillorum. ſecundum Jac. de Aret. adde l. ⁊ ſi non adſcripta. C. de fideicom. l. liber. ⁊ ibi videtur caſus.

LEX XI.

1 Spes teſtamentarie tutele, quando faciat ceſſare legitimū.
2 Tutoꝛ legitimus ſi deſijt, an ſuccedat alius, vel perueniatur ad datiuum.
3 Tutoꝛ datiuus quando deſinit, an perueniatur ad legitimum, vel detur alius.
4 Pꝛebenda quando vacat in curia, Papa concedit: ſi poſtea ille cui conceditur, moꝛitur naturaliter, oꝛdinarius confert.
5 Mater ⁊ auia hodie poſſunt eſſe tutrices, ⁊ quid ſit immutatū per ius authenticoꝛum.
6 Pꝛoauia poteſt eſſe tutrix, ⁊ eſt vera auia.
7 Mater poteſt eſſe tutrix filio naturali, ⁊ quid in matre ſpurij.
8 Mater in tutela non pꝛefertur patri legitimo in tutela, ſed naturali tantum ſic.
Mater filio naturali tantum ſuccedit ſimpliciter.
9 Auus ⁊ auia, quando ſuperſunt pꝛefertur auus in tutela.
Auia naturalis tātum pꝛefertur in tutela, ⁊ in ſucceſſione auo naturali tantum.
10 Mater in tutela ⁊ ſucceſſione pꝛefertur auo.
11 Mater ⁊ auia poſſunt eſſe curatrices, ſicut ſunt tutrices.
12 Mater ⁊ auia non coguntur tutelam ſuſcipere.
13 Tutela, que defertur matri ⁊ auie, an ſit legitima vel datiua.
14 Mater data tutrix in teſtamento eſt teſtamentaria volūtaria.
15 Mater data tutrix, ſi non renuntiat ſecundis nuptijs, nō tenet datio.
Lex pꝛeſumit, quod mater excoꝛiaret filium pꝛopter ſecundū virum.
16 Mater ſi non renunciat Velleiano in datione tutele, vitiatur datio.
17 Mater ſi renuntiat ſecundis nuptijs, ⁊ Velleiano, non tamen omni alij legum auxilio, no valet datio.
18 Mulier pꝛo debito tutele poteſt capi ⁊ carcerari.
19 Renunciari non poteſt Velleiano ſecundum veram opinionē.
20 Mulier renunciando omni auxilio legum, non videtur renunciare beneficio maſculo competenti, ne conueniatur niſi inquātum facere poſſit.
21 Mater tutrix data, non habet ſpecialiter renunciare Velleiano, ſed ſecundis nuptijs ſic.
22 Mater tutrix tenetur expꝛeſſe obligare omnino ſua bona.
23 Mater ⁊ extraneus ſi ſunt dati in teſtō, tutoꝛes, ambo erunt.
24 Mater data tutrix in teſtō non eget cōfirmatione, ſꝫ illā agnoſcit coꝛam iudice renunciando illis beneficijs.
26 Mater ſi non tranſit ad ſecunda vota, ſed aliter eſt luxurioſa, pꝛiuatur tutela.
27 Matre excluſa a tutela per tranſitum ad ſecunda vota, an ſit locus legitimo vel datiuo.
28 Mater ſtatim deſinit eſſe tutrix quampꝛimum vadit ad iudicem, ⁊ dicit velle tranſire ad ſecunda vota.
Sponſalitijs contractis ſtatim deſinit eſſe tutrix.
29 Judex non tenetur dare in tutoꝛem nominatum a matre, que dixit velle tranſire ad ſecunda vota.
30 Mater ſi eſt minoꝛ, eſt locus legitimo.
32 Matris ſi pꝛopter tranſitum ad ſecunda vota datus ſit tutoꝛ, ſuperexiſtente auia, pꝛefertur auia.
33 Mater exiſtente viro bannito tutrix eſt.

a **SI quis ſub cōditione.** [a] Hec eſt valde not. lex. Spes teſtamentarie facit ceſſare, ⁊ locus erit datiue. Idem ſi teſtamentarius deſijt eſſe naturaliter vel ciuiliter, iudice hoc pꝛincipaliter agente: ſecus ſi deſijt eſſe naturaliter, vel ciuiliter iudice pꝛincipaliter hoc nō agē⸗te, q2 tunc legitimus ſuccedit, ſed non ſuccedit vbi aliquis ex teſtamentarijs ſuperuiuit. h. d. Pꝛimo ponit qn̄ teſtamētaria nō cepit, ſꝫ eius ſpes ſubeſt. Scd̄o, qn̄ cepit, ⁊ deſijt naturaliter vel ciuiliter, iudice pͥncipaliter hoc agēte. Tertio, qn̄ cepit ⁊ deſijt naturaliter vel ciuiliter, iudice pꝛincipal'r hoc nō agēte. Quarto, qn̄ teſtamētaria in vnius pſona cepit ⁊ deſijt, ⁊ in alterius pſona ſupereſt. Scd̄a ibi, ⁊ ſic ſemel. Tertia ibi, ꝙ ſi tutoꝛ. cōiuncto ver. ceterū. q eſt in fine legis. Quarta ibi, plane. ¶ Ad euidētiā pꝛemitte ꝙ regula eſt, ꝙ tutela teſtamentaria pꝛecedit legitimā, ⁊ legitima pꝛecedit datiuā, vt pꝛobaꝛ ex oꝛdine tituloꝝ Digeſtoꝝ ⁊ Codicis, ⁊ Inſtitu. ⁊ C. qn̄ mulier tut. offi. fung. po. auth. matri. ⁊ auie, ⁊ hic in gl. ⁊c. Hoc pꝛemiſſo pone caſum in terminis, per te, q2 clarꝰ eſt. ¶ Opp. de ver. ⁊ ſic ſemel. ad verſ. ꝙ ſi tutoꝛ. gl. ſoluit in ver. ⁊ ſic ſemel, licet ſit accuſatus, ⁊ remo⸗

b tus, adhuc ſuperſunt [b] reliquie teſtamentarie tutele, iō non hꝫ locū legitima, ſecus qn̄ tutoꝛ eſt moꝛtuus, vt in verſ. ꝙ ſi tutoꝛ. Idem no. C. eo. l. j. in glo. magn. Sed ꝯ hoc vr̄ ꝙ non ſuperſint reliquie alique. Nam tutela teſtamentaria finitur, cum tutoꝛ eſt remotus. l. ſi arrogati. ſ. tit. j. verſ. pꝛeterea ⁊ j. de ſuſpe. tu. l. decreto. nec apparet in quo iſte reliquie remaneant. Sin Dy. declarat. intellige reliquias remanere, qn̄ remotus a tutela remanet ita habilis, ꝙ poteſt dari tutoꝛ. Sed qn̄ nō remanet ha⸗
c bilis, vt q2 moꝛtuus vel depoꝛtatus [c] eſt, tunc non dr̄ remane⸗
d re reliquie [d] ſm̄ Dy. ⁊ Cy. in d. l. j. ⁊ oēs communiter. Quod mihi non plꝫ, q2 remotus vt ſuſpectus, de cetero illi pupillo tutoꝛ non dabitur. l. iij. §. queri pōt. j. de ſuſpec. tut. ⁊ ſic q̄tum a illum pupillū, nulle remaneant reliquie. Pꝛeterea ex dicto Dy. ſequeretur hoc inconueniens. Pone aliquē excuſatū moꝛbo pꝑpetuo, ita qd̄ nulla ſpes ſanitatis ſupereſt, ꝙ pōt eſſe, l. ſi cū dotem. §. ſi maritus. ſ. ſol. mat. ⁊ de vaca. mu. l. pen. in pꝛin. Certe ſm̄ eum ſuccederet legitimus, quaſi nulle ſuperſint reliquie, qd̄ eſt ꝯ iſtū tex. qui indiſtincte vult, ꝙ qn̄ aliquis eſt excuſatus, ꝑueniatur ad datiuū. Dic ergo ꝙ rō eſt illa, quā ponit Juriſcon. i tex. Nā pꝛimo caſu remouetur a iudice hoc pꝛincipaliter agēte, ⁊ ideo iudex eū remouet, vt aliū det. Et hoc dicit tex. ibi, naꝫ idcirco abijt vt alius, ⁊c. ⁊ j. de leg. tu. l. iij. §. queri pōt. ⁊ ibi eſt idem tex. Et hoc erat foꝛte quod in ſenatuſconſulto cōtinebaꝛ, de quo hic fit mentio. In ſecundo vero caſu tutoꝛ deſijt eſſe naturaliter moꝛtuus, vel ciuiliter depoꝛtatꝰ, quo caſu iudex pꝛincipaliter hoc nō agebat, vt eum remoueret, ⁊ alium daret. ⁊ ſic ceſſat ſenatuſconſultū. Simile induxerunt hodie canoniſte, q2 ſi pꝛebenda vacat aliqua in curia, Papa remouente aliquē, collatio ſpectat ad eū, non ad oꝛdinariū, vt ex̄ de pꝛeb. c. lꝫ, ⁊ c. pe. lib. vj. Et ex hoc ſequitur alia ꝯſequētia. Pone qd̄ tutoꝛ eſt datus in teſtō ad tp̄s, vel ad certam cōditionem, que euenit. Certe tutela finitur, vt ſ. eo. l. tutoꝛ datus. ¶ Sed an ꝑueniaꝛ ad legitimum: Vr̄ ꝙ non, ſm̄ Dy. q2 ſupereſt perſona habilis, ⁊ ſic reliquie, ſed ſecus puto ſm̄ rōnem Juriſconſulti, q2 tunc vere ceſſat tutela abſqꝫ ali facto iudicis, ⁊ ſic locus eſt ſequēti legitimo, vt hic. Pꝛo hoc Inſt. quib. mo. tu. fi. §. j. vbi aſſimilat tutelam finiri moꝛte, aut ex aduētu diei, vel cōditionis. ¶ Op. ad pꝛin. legis, ex̄ gl. ſi ſpes teſtamentarie facit ceſſare legitimaꝫ, multo magis datiuam, q̄ eſt minus potens, vt dictum eſt. Rn̄. hoc non ſequitur. Nam tutele deferuntur ꝑ eum modū per quem hereditates l. j. ⁊ ij. de leg. tu. Sꝫ quādiu ſpes eſt teſtamētarie ſucceſſionis, ceſſat legitima, l. quandiu. j. de acq. hered. ⁊ j. de reg. iu. l. quandiu. ⁊ C. commu. de ſucceſ. l. antequā. Sed in illa ꝓuidet iudex dādo tutoꝛē, alias curatoꝛem bonis, vel dando bonoꝛum poſſeſſionem ſm̄ tabu. vt j. de here. inſti. l. ſi quis inſtituatur. §. ij. de reg. cato. l. ij. §. ſi ſub cōditione. de cu. bo. dan. l. j. ⁊ ita hic, donec eſt ſpes teſtamentarie ceſſat legitima, ⁊ deuenitur ad pꝛouiſionem iudicis. ¶ Op. ōt hic ꝙ ſi eſt depoꝛtatus, locus eſt legitime. ꝯ j. tit. ij. l. j. §. ſi apud hoſtes. Sol. ibi deſijt eſſe abſqꝫ facto iudicis, tn̄ ſubeſt ſpes quod redeat ad tutellam ꝑꝑ poſtliminium, in depoꝛtato ſecus. Sed ꝯ. quod etiam in depoꝛtato ſubeſt ſpes quod reſtituaꝛ, C. de ſenten. paſ. per totum: ſed iſta ſpes eſt de iure ſpāli ꝑ viā reſtōnis, ideo non attenditur l. iij. in pꝛincipio. j. de fideicommiſ. liber. Pꝛeterea, illa reſtitutio non pōt concedi niſi ab vno. ſ. a pꝛincipe, ergo reputatur impoſſibile. l. apud Julianum. in fi. j. de leg. j. ¶ Oppo. ad finem. Nam licet vnus teſtamentarius tantum deceſſerit vr̄ eſſe locus legitime, ſicut in teſtamentis, vbi ex poſtfacto poteſt quis decedere pꝛo parte teſtatus, ⁊ pꝛo parte inteſtatus. l. circa. ſ. de inoffi. teſt. ſic in tutela vt habeat vnum teſtamentarium, ⁊ alium legitimum. Sol. Dyn. ⁊ bene, tutela eſt apud quemlibet inſolidum, lꝫ adminiſtratio diuidatur. l. inter tutoꝛes. j. de adminiſtratione tutoꝛum. Unde ideo non poteſt perueniri ad legitimum, pꝛouidit ergo pꝛetoꝛ ſubſtituendo datiuum.

1 ¶ **Ex pꝛedictis.** †Circa mām huius legis diſtingue, [e] aut tutoꝛ teſtamētarius nūquā fuit ſꝫ eſt eius ſpes, ⁊ locus eſt datiuo, vt hic, ⁊ Inſti. d̄ Attilia. tu. in pꝛin. Aut fuit, ⁊ deſijt, ⁊ tūc aut iudice hoc pꝛincipaliter agēte, ⁊ locus eſt datiuo, vt hic, in ſcd̄o rn̄ſo. Aut deſijt ex cā nāli vel ciuili, iudice hoc pꝛincipal'r nō agēte, ⁊ tūc aut deſijt in perſona vnius alijs remanētib. ⁊ locus eſt datiuo, vt hac lege in fi. Aut nullis alijs remanentib. ⁊ tunc aut ſpes nō ſubeſt ꝙ reaſſumant, q2 moꝛtui, ⁊ tūc ſuccedit legitimus, vt hic. in ver. ꝙ ſi tutoꝛ. Aut ſupereſt ſpes de iure cōi, vt in capto ab hoſtib. ⁊ locus eſt datiuo vt l. j. §. ſi apud hoſtes. infra titulo ſecundo. Aut ſupereſt ſpes de iure ſpeciali, vt in depoꝛtato per reſtitutionem, ⁊ tunc ſuccedit legitimus. ⁊ ceſſat datiuus, q2 illa ſpes non attenditur, vt hic. facit l. tertia. §. non tantum. j. titulo ij.
2 ¶ †Quero quid ſi vnus fuit legitimꝰ, ⁊ deſijt eſſe. Gl. ōt, ſuccedit

dit alius ſequens legitimus, ſi eſt, alias peruenit ad datiuū. In
hac q. puto diſtinguendū eodē mō quo diſtinxi in teſtamētaria,
ſic. Aut tutor legitimus non fuit, ſed eius ſpes ſupeſt. ſ. primi
legitimi qui alios procedit, ⁊ tunc non eſt locus ſequenti legiti
mo, ſed datiuo. l. non ſolum. §. ſi libertus. ⁊ ibi no. ī. de exc. tut.
⁊ l. ſi tutor Reipublice. §. j. de tu. ⁊ rat. diſtra. Aut fuit, ſed de
ſijt, ⁊ tunc aut facto iudicis principaliter hoc agentis, ⁊ non eſt
locus ſequenti legitimo, ſed datiuo. l. iij. §. qri pōt. ī. titu. ij. Aut
deſijt cā nāli, vel ciuili, iudice non hoc agente, ⁊ tunc aut ſupeſt
aliquis legitimus eiuſdē gradus, ⁊ locus nō eſt ſequenti legiti-
mo, ſed datiuo. l. j. §. ſ; ⁊ ſi aliquis. ī. ti. ij. arg. hui⁹ l. in fi. Aut
oēs legitimi eiuſdem gradus deſierunt eſſe, ⁊ tunc aut nō ſuper
eſt ſpes ꝙ reaſſumat, ⁊ ſuccedit ſequēs legitimus, vt ī. ti. ij. l. iij.
ver. ſed ſi oēs. Aut ſupereſt ſpes, ⁊ tunc aut eſt ſpes de iure cōi
vt in capto ab hoſtib. ⁊ tunc non ſuccedit legitimus, ſed datiuo
eſt locus. l. j. §. ſi apud hoſtes. ī. tit. ij. Aut ſupereſt ſpes de iure
ſpāli, vt in deportato, ⁊ ſuccedit ſequēs legitimus, nec eſt locus
3 datiuo, vt ī. tit. ij. l. iij. §. pen. ¶ Quero qd† ſi datiuus deſijt eē:
Dicit gl. ꝙ perueniatur ad legitimum, ſi eſt, alias peruenitur ad
datiuum. Vide gl. iſtam. In qōne iſta, tex. deficiunt, ⁊ gl. br̄ lo-
quitur. Dicit em̄ ꝙ ſi deficit datiuus, peruenitur ad legitimuz,
⁊ ſic preſupponit ꝙ ille habebat datiuum qui poterat habere
legitimum. Videndum eſt ergo quō potuit hoc eſſe. Rn̄. primo
ꝙ legitimus non erat adhuc idoneus, ⁊ tunc gl. procedit clare.
Nam adueniente legitimo ceſſat datiuus. l. ſi tutor Reipubli-
ce. §. j. de tu. ⁊ ra. diſtr. ⁊ l. non ſolum. §. ſi libertus. de excu. tut.
Item pōt eſſe, ꝙ datus fuit datiuus tutor ei, qui poterat habe
re legitimum in caſu huius l. ſ. pp ſpem teſtamētarie, tūc ēt gl.
pcedit, q2 deficiente datiuo puenitur ad legitimum. Qō intelli
ge, ſi qn̄ datiuus deficit, ſpes teſtamentarie defecerat alias ſi ſu
perſit, ſicut ab initio impediuit legitimuz, ⁊ ita tunc impedat.
Item pōt eſſe qō fuit deuentum ad datiuum in locum excuſati,
vel remoti, ⁊ tunc ſi datiuus deſijt eſſe morte nāli, vel ciuili, per
uenitur ad ſequentem legitimum. qō eſt not. Et d qō dr̄ ſ. ali-
quo remoto, vel excuſato peruenitur ad datiuum, intelligitur p
prima vice. Secus ſi ille datiuus poſtea nāliter eſſe deſierit, vt
hac gl. que oēs iſtos caſus comprehendit. ⁊ hoc ēt dn̄t canoni-
f ſte.[f] Nam † qn̄ prebenda vacat in curia, Papa concedit: ſed il-
4 lo poſtea mortuo naturaliter, dz fieri collatio per ordinarium,
⁊ ſic pro prima vice deuoluitur, vt ex de preben. c. lz. ⁊ c. pn̄ti.
lib. vj. Expedita eſt gl. prout proprie ad legem pertinet. Sed
modo gl. intrat qōnes aliquas, per quas opz nos examinare de
tutela, que defertur matri ⁊ auie.

5 ¶ **Antequam** Veniam ad qōnes glo. q̄ro,† an
mater ⁊ auia poſſint eē tutrices.
Rn̄deo de iure iſto nō poterant eſſe, niſi hoc impetrarēt a prin
cipe, vt ſ. tit. j. l. fi. De iure Codicis fuit introducta quedam ſo-
lennitas. ſ. ꝙ poſt interpretationem requirbatur decretuz iudi
cis, ⁊ ꝙ cum iuro renunciaret ſecundis nuptijs, ⁊ locum hēbat
ſi nulli ſupereſſent legitimi. C. qn̄ mu. tut. offi. fun. po. l. ij. Hodie
per iura authenticoꝝ eſt immutatum. Primo, ꝙ non requirit
impetratio a iudice, ſz hoc eis permittitur a lege. Scōo, eſt im
mutatum, q2 de iure Codicis ⁊ Digeſtoꝝ non fiebat mentio, ni
ſi de matre, hodie permittitur matri ⁊ auie ſolis. Tertio eſt im
mutatum, q2 hodie mater ⁊ auia, ſi volunt preferuntur omnib.
legitimis, ⁊ datiuis, exceptis teſtamentarijs, cum olim legitimi
preferebantur, vt dixi. Quarto eſt immutatum, q2 p iura Codi
cis debebant cum iuro renunciare ſecūdis nuptijs, quod iurm
hodie tollitur. Preterea ſufficit ſi ſine iuro renunciant ſecūdis
nuptijs ⁊ Velleiano, ⁊ omni alio legis auxilio. Quinto per iura
Authenticorū, debitor ⁊ creditor non pnt aſſumere tutelam, vt
C. qui da. tu. poſſ. authen. minoris. Sed in matre ⁊ auia hoc nō
obſtat, vt C. qn̄ mulier. tu. offi. fung. po. auth. matri ⁊ auie. ſum-
pta ex corpore de hered. que ab inteſtato. §. ex his, ⁊ authenti.
ca, ſacramentum. ⁊ auth. ad hec. eodem tit. ſumpta ex corpore,
g vt ſine prohibi. ma. debi. ⁊ credi. ¶ Quero quid in pro auia. g
6 Vr̄† quod non poſſit eſſe nutrix, cum tex. dicat matri ⁊ auie ſo-
lum. Contrarium credo. Nam pro auia vere eſt auia, lz adijcia-
tur dictio pro, vt l. cui eorum. §. ij. de poſtul. ⁊ l. nurus. de verb.
ſignific. dicam in l. Gallus. §. inſtituens. de liber. ⁊ poſthumis.
7 ¶ † Quero quid de matre naturali tantum: Glo. in auth. ma-
tri ⁊ auie. dt, quod poteſt eſſe, ⁊ bene. l. fin. C. qn̄ mulier tut. offi.
fung. pot. ⁊ in auth. vt ſine prohibi. ma. debi. ⁊ credi. §. j. Item
h vr̄ de matre ſpuri̇̄, vt not. in l. fina.[h] C. qn̄ mul. tu. offi. fung. poſ
ſit. Sed putarem diſtinguendum vtrum mater fuit illuſtris vel
non. vt diſtinguitur in ſucceſſione. C. ad Orfi. l. ſi qua illuſtris.
8 ¶† Quid ſi eſt pater ⁊ mater: Rn̄deo, ſi pater eſt legitimus, ip
ſe prefertur. l. ij. in fine. C. qn̄ mulier. tut. offi. fung. pot. Naz ter.
qui dicit matrem preferendam legitimis, intelligitur, ſcilicet a
latere, vt text. exprimit in d. §. ex his. ⁊ in authentica, de hered.
ab inteſtato, collatione nona, ergo in aſcendentib. iura antiqua
remanent incorrecta. Sed ſi eſſet pater naturalis tm̄, puto ma
trem eſſe preferendam, vt C. quando mulier tutoris offic. fung.
po. l. fina. ſicuti in poſſeſſione prefertur, vt Inſtit. de ſucceſſio. co
gna. §. vulgo, ⁊ ī. vnde cogna. l. hac parte. Pater autem natu-
ralis non ſuccedit filio ſuo ab inteſtato, niſi forte in duabus vn-
cijs, ſicut filius patri. l. ij. C. de naturalibus liberis, ⁊ ibi p Azo-
i nem in ſumma.[i] Mater vero ſuccedit ſimpliciter. ¶ Quero
9 quid ſi eſt auus, ⁊ auia: † Quidam dicunt ambos admittēdos.
Dic, ſi eſt auus patern⁹, ⁊ auia paterna, de neceſſitate non ſeqꝰ
quod illa auia eſt nupta, ſi poneremus eam eſſe nuptam, per cō
ſequens repellitur a tutela, q2 nupta, ⁊ prefertur auus. idem ſi
ponamus auum maternum, ⁊ auiam maternam. Sed ſi pona-
mus auum paternum, ⁊ auiam maternam, vel econuerſo, legi-
timos, ⁊ tūc procedit qō, quam gl. format in auth. matri ⁊ auie,
⁊ puto auum preferendum, q2 tex. in corpore, dicit, eas prefer-
k ri legitimis[k] ex latere, non ex linea aſcendenti. Et ſi diceres,
leges Codicis, que dicebant legitimos preferri, non loquebā
tur de auia, fateor tn̄ eadem eſt rō in auia, que in matre. Simi-
le ī. ad Tertyllianum. l. ij. §. ſi mater. verſ. filijs autem. Non em̄
fuit de mente legis facere conditionem meliorem auie quā ma
tris. Sed ſi poneremus auum ⁊ auiam naturales tantum,
tunc prefertur auia, ſicuti in ſucceſſione vt dixi ſ. in matre.
10 ¶ † Quero quid ſi eſt mater ⁊ auus: Dicit gl. in auth. matri ⁊
auie. quod prefertur auus tanquam legitimus, cum ſit de aſcē
dentibus. quod non plz, q2 tex. vnde ſumitur authenti. matri ⁊
auie, vocat eos ad tutelam, ſicut ad hereditatem, ſed abſq3 du-
bio in hereditate prefertur mater auo, vt i auth. defuncto. ⁊ ibi
no. C. ad Tertyllianum. ⁊ quod ibi not. ergo auus non eſt legi-
11 timus, q2 non ſuccedit. ¶ Quero,† an idem ſit in cura, qō ma-
ter ⁊ auia poſſint eſſe curatrices: tex. non clare exprimit, tn̄ gl.
⁊ doct. omnes tenent idem in cura quod in tutela, per identita-
12 tem rōnis, vt no. in d. auth. matri ⁊ auie. ¶ † Quero an mater ⁊
auia cogantur ſuſcipere tutelam: Reſpond. quod non, q2 text.
in corpore, ⁊ in auth. matri ⁊ auie. dicunt, permittimus non di-
cunt, precipimus. Et idem tenet glo. in authenti. matri ⁊ auie.
13 ¶ † Quero, ⁊ nunc aliqualiter intro gloſſam magnam an tute-
la que defertur matri ⁊ auie ſit legitima, vel datiua, glo. hic du-
bitat. Vr̄ ꝙ ſit legitima. l. omnez. C. ad Tertyllianum. Ecōtra
quod ſit datiua, q2 per legem codicis, legitimi eaz precedebāt.
Preterea lex non facit eam tutricem, niſi ipſa velit, vt dixi, vn-
de glo. authen. matri ⁊ auie. dicit quod non eſt legitima, nec da
tiua, ſed anomala. Idem Spec. in tit. de tutoribus. Dicit Hy.
matrem eſſe legitimam, primo per tex. in d. l. omnem. ſecundo
per legem ſecundam. §. ſi mater. verſ. quod ſi pater. ad Tertyl
lianum. Ego allego l. penult. C. in quibus cauſis pignus taci-
te contrahatur. Et hoc puto verum, ſcz quod ſit legitima hodie
per iura authenticorum. Quod apparet q2 alijs legitimis pre
fertur. Et non intelligo legitimam per l. xij. tabula. ſed per di-
ctas conſtitutiones. Simile diximus de fiduciaria tutela. C. de
legi. tuto. l. iiij. ⁊ ibi per gl. ⁊ docto. Dicam in l. iij. §. ī. tit. ij. Nō
obſt. ꝙ demum volens admittitur, q2 per hoc non deſinit eſſe le
gitima. Sicut videmus in legitimis heredibus, q2 quidā ſunt
ſui ⁊ neceſſarij, quidam voluntarij. Ita in legitima tutela que-
dam eſt neceſſaria, quedam voluntaria. ¶ Quero, quid ſi ma-
14 ter † vel auia eſt data tutrix in teſtamento an dicetur teſtamen
to an dicetur teſtamentaria: glo. hic finaliter dubitat. Veri-
tas eſt, quod eſt teſtamentaria q2 dari poteſt per authen. matri
⁊ auie, ⁊ erit teſtamentaria voluntaria. Alij ſunt teſtamentarij
neceſſarij, ſicut dicimus in heredibus. ¶ Quero per authenti-
15 cā requiritur † quod mater ⁊ auia renuncient ſecundis nuptijs,
Velleiano, ⁊ omni alij legum auxilio, quid ſi non renuntient ſe
cundis nuptijs, an valeat iſta aſſumptio tutele. Vr̄ quod ſic, q2
omiſſio modice ſolennitatis non vitiat, vt l. j. in fi. ſ. de ventre in
ſpiciendo. ⁊ quod no. C. de iudic. l. rem non nouam. in gl. fina.
l Contrarium[l] credo, q2 in datione tutoris quocunq3 modo eſt
erratum, non vz datio, lege tutor ſi petitus ī. de tutoribus ⁊ cu-
ratoribus datis ab his. Item q2 iſta ſolennitas poſſet eſſe mul
tum preiudicialis, ergo preſumitur neceſſaria, l. diuus. de in in
tegrum reſtitutione. ⁊ lege cum hi. §. ſi pretor. ſ. de tranſactio-
nibus. Quod autem poſſet eſſe multum preiudicialis, oſtendo.
Certum eſt, quod iſta que habet ſecundum virum, eſt multum
ſuſpecta legi, q2 lex preſumit quod excoriaret filium pp ſecun
dum virum. C. de adminiſtratione tutorum. lege lex que tuto-
res ⁊ authentica ad hec. C. quādo mulier tut. offi. fung. po. Ēs
idem dicemus in ea que habet animum, ⁊ conſilium nubendi,
ſicut in ea que iā nupſerit. Simile in ea que hz animū, ⁊ cōſiliuz
diuertēdi. l. ſi cōcubina. §. j. ſ. rerū amota. ⁊ ī. qui ⁊ a qb. l. ſed
ſi mari-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſi maritus. circa pꝛin. pꝛo hoc optimus tex. C. de nuptijs. l. im
perialis. §. ſꝫ ⁊ ſi tales. Pꝛeterea pꝛobatur in tex. auth. vt ſine
pꝛohi. mat. debi. ⁊ credi. §. qꝛ vero. ver. mox tñ. colt. vij. ibi dum
dt ſecundas concupiſcentias, ⁊c. Et ex illo verbo apparet, qđ
concupiſcentia ſecundarũ nuptiarũ ita eam reddit inhabilez,
ſicut ipſe nuptie iam ꝯcte. Pꝛeterea, de iure antiquo cogebant
hoc iurare, alias non admittebantur, hodie vero remouetur iu
ramentuz, ſed renunciatio requiritur. ergo in alijs remanet idẽ
effectus, ſ. quod renunciatio omiſſa vitiet. Pꝛeterea iudex, qui
dat eam tutricem, cum ſecundis nuptijs non renunciauerit, fe-
cit hoc ignoꝛans, an illa haberet animum nubendi, vel nõ: tñ ad
iſtum effectum requiritur renunciatio, ergo errauit in iure ma
gni pꝛeiudicij, merito non fuit tutela legitime aſſumpta, nec po
m terit adminiſtrare. m ¶ Quero, † quid ſi mulier non renuntia-
16 uit Velleiano: Cyn. in auth. matri ⁊ auie. ſ. allegata dt qđ iſta
renunciatio modicum releuet, ex quo ſequit, qđ eius omiſſio nõ
vitiaret. Et cũ eſſet ſemel hic de facto iſta qõ, fuit mihi oſtẽſum
quoddã cõſiliũ, qđ dicebať eſſe cuiuſdã magni doctoꝛis antiqui
de Bononia, qui vocatus eſt Fede. de Scalis, q determinabat
quod iſta renũciatio eſſet modici pꝛeiudicij, ⁊ ſi eius omiſſio nõ
vitiabat. Contrarium puto, quod omittitur res magni pꝛeiudi
cij. vt vr̃ dicere gl. dicte auth. matri ⁊ auie. Pone igiť ꝙ mulier
debitum pupilli non exigeret, vel hꝫ cõtutoꝛes, pꝛo quib. poſſi
bile eſt eam obligari, vel conſtituit actoꝛẽ, ⁊ ſic eſſet interceſſio,
vnde iuuaretur Velleiano quare opus eſt eius renunciatione.
Et ideo cõcludo ꝙ ſi aliquod iſtoꝝ omittiť, omittiť res magni ꝑ
iudicij, ⁊ nõ erit legitima tutrix. Hoc vr̃ ſentire gl. ex. de appel.
c. ex parte. ⁊ idem vr̃ ſentire Spe. in tit. de tut. ⁊ ita cõſuluimus
17 in hac ciuitate ego ⁊ quatuoꝛ aduocati. ¶ Quero, † quid ſi re-
nunciauit Velleiano ⁊ ſecundis nuptijs, ſed non fuit dictum, ⁊
omni alij legum auxilio, an valeat? Et vr̃ ꝙ ſic, qꝛ text. in authẽ.
matri ⁊ auie. non requirit ꝙ renunciet niſi ſecundis nuptijs, ⁊
Velleiano. Pꝛeterea non vr̃ ꝙ habeat aliud beneficium, ⁊ ſic
adiectio illius generalitatis non vr̃ neceſſaria. Contrariũ dico,
qꝛ mulier in multis iuuatur, in quib. non iuuaretur maſculus.
Pꝛimo in iuris ignoꝛantia. l. fi. C. de iur. ⁊ fact. igno. ⁊ in pluri
bus alijs. Et ideo ꝑ hanc renunciationem omnia beneficia mu
lieri tolluntur, ⁊ redduciť in eo caſu quo eſſet ſi eſſet tutoꝛ maſcu-
n lus. n Unde † puto o qđ hoc caſu ꝑ tali debito poſſet iſta mu-
18 lier capi, ⁊ incarcerari, lꝫ alias ſecus, vt C. de offi. diuerſ. iudi. l.
o j. ⁊ auth. ibi poſita. Lꝫ talia beneficia alias per renunciationez
non poſſint tolli, ⁊ tñ hoc caſu tolluntur legis authoꝛitate permit
tente hanc renunciationem, vt pꝫ in Velleiano, cui ſm veram
19 † opi. renunciari non põt, vt no. per doc. in l. fi. C. ad Velleia. ꝓ
batur in l. doli exceptio. §. diuerſum. ff. de nona. ⁊ per Cy. in l. ſi
20 qs in conſcribendo. C. de epiſ. ⁊ cle. † Puto tñ ꝙ beneficia, que
competerent mulieri, ẽt ſi maſculus eſſet, vt non cõueniatur a fi
lio, niſi quatenus facere põt. per hanc renunciationem nõ tollũ
21 tur, ſed ſolum beneficio mulieris. ¶ † Quero, quid ſi nõ renun
ciauit ſecundis nuptijs, nec Velleiano ſpecialiter, ſed gñaliter
omni beneficio, an valeat: Rñdeo, non eſt neceſſe ꝙ exprimatur
de Velleiano ſpãliter, qꝛ illud eſt beneficiũ mulieris. ⁊ iõ de ne-
ceſſitate cõcludiť ſub gñali renunciatione. ¶ Sed eſt videre, an
ſit neceſſe ꝙ exprimať de ſecundis nuptijs. Nam poſſe tranſire
ad ſecundas nuptias, non eſt beneficiũ ſeu pꝛiuilegiũ, ſed eſt q̃-
dam facultas cuilibet competens, ⁊ illa ſub illa gñali renuncia
tione nõ cõpꝛehenderet, vñ eſt neceſſe qđ exprimať, vt dictũ eſt.
22 ¶ † Quero quid ſi in tutela nõ obligauit expꝛeſſe oĩa bona ſua
quod requiriť, vt dic in auth. vt ſine pꝛohi. ma. debi. ⁊ credi. col
latio. vij. Dñt qdã qđ non vitiat, qꝛ bona ſunt tacite obligata ꝑ
adminiſtratione. l. pꝛo officio. C. de admi. tuto. Contrarium pu
to verum, ſ. quod requirať expꝛeſſa oblõ, qꝛ multi ſunt effectus
hypothece expꝛeſſe oblonis vltra quam tacite, maxime in caſu
l. aſſiduis. C. qui potio. in pign. habe. Et hoc dicit text. in l. de
23 creationibus. in fi. C. de epiſc. audien. ¶ Quero, pone † ꝙ duo
ſunt tutoꝛes dati in teſtõ. mater ⁊ extraneus, an mater erit tutrix:
Quidam quod non, qꝛ teſtamentarius pꝛefertur ei. Et gl. in au
then. matri ⁊ auie. dt quod vterqꝫ erit tutoꝛ, ⁊ bene. ¶ Quero ſi
24 mater † eſt data in teſtõ, an egeat confirmatione: Quidam qđ
ſic, per l. qui in aliena. §. quanquam. de neg. geſt. Tu dic quod il
la lex loquitur de iure antiquo, hodie vero non eget confirma-
tione, ſed eſt neceſſe quod tutelam agnoſcat coꝛam iudice, ⁊ re-
nunciet beneficijs, de quib. dictum eſt ſ. tanguntur in dicta au-
25 then. matri ⁊ auie. ¶ Quero, quid ſi † datus tutoꝛ eſt a iudice,
matre ignoꝛãte, an valeat: De hoc habemus gl. ꝯrias. De hoc
dicã in l. tutoꝛ ſi petitus. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. in gl. j. vbi
26 gl. ponit. ¶ Quero † mulier, q̃ tranſiuit ad ſecunda vota, pꝛiua-
p tur tutela. P qd ſi aliter luxuriata eſt. gl. dt qđ idẽ, vt no. in auth.
de reſtitutionibus, ⁊ ea que par. §. fi. ⁊ no. in auth. ſacramentũ.

C. qñ mulier tut. offi. fungi poteſt. Pꝛobatur in l. vltima illius
tituli, vbi dr̃, ꝙ mater debet pudicitiam ſuam intactam conſer-
27 uare. ¶ Quero, matre excluſa † a tutela per tranſitum ad ſecũ
da vota, ad quem redit tutela, vtrum ad legitimum, vel ad dati
uum: Dicit glo. ſiue dicas eam teſtamentariam, ſiue legitimã,
ſiue datiuam, habes rñſionem ex pꝛedictis. Sed in dicta auth.
ſacramentum. dt gl. quod vadit ad datiuum, ad inſtar eius q re
mouetur vt ſuſpectus. Iſta qõ fuit ſemel in ciuitate iſta pꝛo tu-
tela filie Bernardini Comitis de Merciana, ⁊ fuit commiſſa
Bononie quatuoꝛ doctoꝛib. ſ. Richar. Mal. qui erat ibi tunc
relegatus. Jac. de Bel. Jac. Butr. ⁊ Rayn. de Foꝛ. qui fuerũt
diſcoꝛdes. Ric. ⁊ do. Jac. de Bel. dicebãt ꝙ erat locus datiue.
vt in gl. pꝛedicta. Ja. Butr. ⁊ Ray. dicebant ꝙ erat locus legi-
time. Et hoc pꝛobat Jac. de But. ſic. Regula eſt, ꝙ donec eſt le
gitimus, non peruenitur ad datiuuz, ſed legitimus excludit da
tiuum. vt dictum eſt. Habemus ergo dicere ⁊ rñdere ad iura, q̃
faciunt in ꝯrium, q̃ vñr velle ꝙ ſit locus datiuo. Pꝛimo, ꝓ hoc
facit l. ij. in fi. C. qñ mulier tut. officio fungi poteſt. que dicit, ꝙ
matre excluſa locus eſt datiuo. Rñd. illa loquitur ſm tempoꝛa
antiqua, ſm que mater non poterat eſſe exiſtente legitimo, me-
rito ea excluſa peruenitur ad datiuuz, qꝛ nullus erat legitim⁹.
Item ꝙ ſit locus datiuo, vr̃ text. in l. omnem. ⁊ l. matres. C. ad
Tertul. ⁊ C. in quib. cau. pig. taci. ꝯha. l. pen. ⁊ in auth. de nup.
§. ſi autem tutelam. ⁊ C. qui petant tutoꝛ. l. matris. Sꝫ ad om
nes illas leges reſpondebat Jaco. But. ꝙ loquuntur qñ nõ ſu-
perſunt legitimi, ſi autem legitimi ſupereſſent, tunc remane-
ret regula. ſ. quod exiſtente legitimo datiuus repellitur. Pꝛo
hoc facit. ff. qui pet. tutoꝛ. l. ij. ⁊ l. diuus. ¶ Sed ꝯ iſtud vltimuz
facit dicta authentica ſacramentum. ⁊ quod ibi no. in gl. ſ. quod
mater remouetur vt ſuſpecta, ⁊ per conſequens deuenitur ad
datiuum. Et in illo conſilio non rñdet ad iſtud contrariuz, ideo
videtur mihi dñm ꝙ tres ſunt caſus, qñ mater nunquam aſſu-
mit tutelam, ſed vadit ad iudicem, ⁊ dicit, nolo eſſe tutrix, ⁊ pe-
to dari tutoꝛem filio meo, ⁊ tunc non eſt dubium ꝙ refertur le-
gitimo, ſi eſt, vt l. ij. ff. qui petant tuto. Quãqꝫ mater aſſumpſit tu
telam, ⁊ poſtea deſijt eſſe. Hoc põt eſſe duobus modis. Pꝛimo
quod vadat ipſa ad iudicem, ⁊ dicat ego intendo tranſire ad ſe-
cunda vota, detis tutoꝛem filio meo. tũc puto quod ſit locus da
q tiuo. q Ita loquitur gl. in auth. ſacramentum. ⁊ glo. hic poſita.
Nam coꝛam iudice manifeſtatur pꝛimo iſta cã ſuſpicionis, ⁊ id
circo abijt vt alius detur, vt tex. dicit i hac lege idcirco iuit ad
manifeſtandum hoc iudici, vt alius detur. Si vero mater nõ cu
rauit de iudice, nec de filijs, ſed ſimpliciter ad ſecunda vota trã
ſiuit, tunc ipſo iure deſijt eſſe tutrix. dicta authentica ſacramen
tum. ⁊ hoc iudice nullo modo agente, ſed a iudice factum non
eſt, ſed a lege a merito deuenitur ad legitimum, non ad datiuũ,
28. vt hac lege, ⁊ quod ſupꝛa dictum eſt. ¶ Quero, † an ſtatutiꝫ cũ
cum mater vadit ad iudicem. ⁊ dicit velle tranſire ad ſecunda
vota, deſinat eſſe tutrix, antequam tranſeat. Gl. C. in quib. cau.
pig. tacite ꝯhatur. l. penu. dicit quod non alleg. l. omnem. C. ad
Tertulianum. ⁊ in auth. de nuptijs. §. ſi autem tutelam. expꝛeſ
ſius Inſtitu. de cura. §. interdum. quod mihi non plꝫ. Nam ab
initio non daretur tutrix niſi renuntiaret ſecundis nuptijs, vt
dictum eſt. Et ſic ſtatim cum ſuperuenit animus nubendi, inci-
pit eſſe ſuſpicio, ergo, ⁊c. Pꝛeterea ſufficit hoc allegare, licet
poſtea non nubat. quod eſt no. arg. C. de nuptijs. lege imperia-
lis. §. ſed ⁊ ſi tales. Pꝛo hoc tex. in dicto §. ſi autem tutelam. in
authen. de nuptijs. ibi, ⁊ volentes ad nuptias venire, ⁊c. Et ex
hoc puto idem in ſponſalibus, vt ꝯctis ſponſalibus ſtatim deſi-
nat eſſe tutrix. quod tangit Specula. de tut. §. nunc dicendum.
¶ Quero, dixi qñ mater vadit ad iudicem antequam nubat,
29 † locus eſt datiuo. an iudex debet dare illum quem mater pe-
r tit: r Gl. in auth. ſacramentum. dicit, qđ debet petere, ⁊ ſic vr̃
velle glo. quod iudex dabit petitum a matre. Alij doctoꝛes di-
cunt quod petitum a matre non dabit de neceſſitate. Et ita re-
fert Cyn. fuiſſe determinatum ⁊ conſultum Bonon. per quen-
dam ſolennem doctoꝛem aduocatum qui nominatus eſt domi-
nus Ubaldinus de Malauol. ⁊ dominus Jac. Butr. in conſi-
lio de quo ſupꝛa dixi, tenet idem per legem credendum, in fi. ff.
qui petant tutoꝛes, ⁊ nulla lex eſt que dicat, quod iudex tenea-
tur dare petitum a matre: ſed quod mater tenetur petere, ⁊ no
minare, ⁊ in arbitrio iudicis erit dare illum, vel non, vt C. qui
petant tutoꝛes. lege matris, ⁊ infra ad Tertullianum. lege. ff.
§. ſi mater. ⁊ omnes alie leges allegate in pꝛecedentibus
duabus queſtionibus. Iſtud etiam tenet dominus Jacobus
de Aretio, ⁊ refert dominus Cynus in authentica matri ⁊
auie. ⁊ communiter habetur in ſcriptis ſuis. Sed domi.
Richard. Malum. dicebat ꝙ non erat verum ꝙ Ja. de Aret.

30 hoc teneret,tñ cõiter ſcripta dñt. ¶ Sꝫ q̃ro† quid ſi mr̃ eſt mi-
s nor xxv.an.⁊ ſperat effici maior ante pubertatẽ filij, an ſit locꝰ s
ſequenti legitimo vel datiuo? Et vr̃ ꝙ datiuo.l.nõ ſolũ.§.ſi li-
bertꝰ.de excu.tu.⁊ l.ſi tutor reipublice.§.j.ĩ.de tu.⁊ ra.diſtr.
In ꝯ̃riũ facit,q2 mr̃ nõ eſt legitima tutrix,niſi qñ vult. Nunc ad
ꝑpoſitum nos dicimus ꝙ ſequens teſtm̃ tollit primuꝫ ſi eſt va
lidum per ſe:ſecus ſi expectaret cõfirmationẽ,q̃ pendeat ex vo
luntate alterius,vt ſi filius in eo eſt preteritus.l.cum in ſcdo.⁊
ibi no.ĩ.de iniu.teſt.ita ꝓbat̃,ĩ.de lib.⁊ poſth.l.ſi filius qui in
ptãte. Ita in ꝑpoſito,cum tutela deſcendat ex voluntate mulie
ris in futuro non impedit aliũ legitimum. hoc tñ nõ pono ꝓ cõ
31 ſtanti. ¶ Quero,† quid ſi primus legitimus eſt debitor vel cre
ditor an ſit locus ſequẽti legitimo, vel datiuo. Dicã in l.ſi im-
puberi.ĩ.d̃ tut.⁊ cur.da.ab his.⁊ multa alia circa hoc. ¶ Que-
32 ro,† ſi mr̃ trãſiuit ad ſcd̃a vota,⁊ ante a iudice petijt dari tuto-
rem filio,⁊ datus eſt:mõ ſupereſt auia q̃ vult tutrix, q̃ritur qs
preferatur: R̃n.auiam preferendã per tex.in corpore,qui d̃t eã
preferri omnib.exceptis teſtamentarijs. Vñ etiam ſi teneremꝰ
opi.gl.ꝙ deberet dari petitus a matre, hoc caſu nõ ꝓcederet,
q2 non eſt locus datiuo,ſed auie,q̃ precedit omnem datiuum.
33 ¶ † Quero,pone t ꝙ pater eſt bannitus,vel aliter condemna-
t tus,ita ꝙ filij efficiuntur ſui iuris,⁊ egent tutore,ſm̃ glo. Inſti.
quib.mo.ius pa.pot.ſol.§.res legati.an mater poterit eſſe tu-
trix,cum ſit nupta: R̃n.ſic,q2 tex. d̃t ꝙ opꝫ eam renuntiare ſe-
cund.nup.quaſi dicat,ille nuptie ex quibus orti ſunt filij, non
ſunt in impedimento,quo minus poſſit eſſe tutrix, ⁊ hec ſuffi-
ciant pro modo.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si quis ſub conditione. Vide Are.conſi.ciij.
b POMA. ¶ Adhuc ſuperſunt. Vide Bal.in l.j.C.e.vbi alle.
caſum l.hec,ſ.de ſuſpe.tuto.
c ALEX. ¶ Vel deportatus. Quare in deportato non attendi-
tur ꝙ eſt de iure ſpeciali,vide Bar.in l.inter ſtipulantem.§.ſa-
cram.in vltimo brocardo,de verb.oblig.
d ALEX. ¶ Remanere reliquie. No.ꝙ ſi plures ſunt tutores,⁊
vnus deceſſit,an ſit alius ſubrogatus,vide Bal.in l.cum magi-
ſtratus.C.qñ prouoca. Et adde Bar.gl.⁊ doc.in l.j.C.eo.titu.
e ALEX. ¶ Diſtingue. Adde Bar.in l.j.C.eo.poſt gl.⁊ doc.ibi.
f ALE. ¶ Dñt canoniſte. No.dictũ cano.⁊ add̃ Bar.in l.j.C.eo.
g ALEX. ¶ Quid in proauia. An auth.matri ⁊ auie,habeat locũ
in proauia,dixi ibi poſt Bar.
h ALEX. ¶ Ut no.in l.fi. Vide Bal.in l.j.C.qñ mu.tu. Quid in
patre ſpurij.vide Bal.in d.auth.matri ⁊ auie.
i ALEX. ¶ In ſũma. Vide ẽt Bar.in l.fi.ĩ.de his qb.vt indig.
k ALEX. ¶ Preferri legitimis. Sꝫ Bal.in d.auth.matri ⁊ auie
d̃t ꝙ hoc non ponit pro conſtanti.
l POMA. ¶ Contrarium. Vide Alex.conſi.cij.vol.ij.
m POMA. ¶ Adminiſtrare. Vide Are.in l.ſciendum,de verb.
oblig. Alex.conſi.cij.ij.vol.
n ALEX. ¶ Tutor maſculus. Adde Barto. in d.auth. matri ⁊
auie.⁊ ꝙ ibi dixi.
o POMA. ¶ Unde puto. Et vide Saly.in auth.matri ⁊ auie.C.
qñ mu.offi.tu.⁊ Lud. Roma. in l.auia.§.eleganter.ſ.ſol.mat.
Ego tenui ꝯ̃ in c.ij.de pig.per rõnem tex.in c.ij.§.fi.de iud.lib.
vj.⁊ per d.l.j.vbi d̃r,ꝙ ꝓp honeſtatem ſexus,mulier non incar-
ceratur,⁊ vide que ibi dixi.
IO.FR.RV. ¶ Adde ꝙ Bar.ſequitur Alex.⁊ Iaſ.in l.ple-
riſqꝫ in fi.ſ.de in ius vocan.cum multis concordantijs.de qui-
bus ibi per eos.
p ALEX. ¶ Priuatur tutela. Vide que dixi in l.ſciant.C.de le-
gi.hered.poſt Bar.
q IO.FR.RV. ¶ Datiuo. Adde ꝙ idem tenent doctores com-
muniter vt refert Salyc.in d.auth.ſacramentum.⁊ Cur.conſi.
xlvj.vbi limitat.
r ¶ Mater petit. Adde Bal.conſi.clv.lib.ij.
ſ ALEX. ¶ An ſit locus. Adde Bal.in auth.ſacramenta.C.ſi ad
uer.vẽd.⁊ Spe.in tit.de tut.§.nunc d̃om.verſ.ſed pone aliqua.
⁊ dicam in d.auth.matri ⁊ auie.
t POMA. ¶ Quero,pone. Vide Bal.in l.j.in j.col.C.de hered.
inſtit.

LEX XII.

1 ☞ Tutor quare non poteſt dari certe rei,ſicut hereditati.
Tutela continet grauamen ex parte tutoris,licet ex parte pu-
pilli ſit fauorabilis.
2 Tutor poteſt dari rebus exiſtentibus in certa villa. Idẽ in cer
ta ciuitate.
3 Legatũ Titio de omnib.q̃ hẽat teſtator Peruſij, ſi facto teſtõ
queſiuit ibi multa,an legatarius habeat etiam poſtea queſita.

a Certarum. a Tutor nõ põt dari certe re,ſꝫ
pſone,vel vniuerſitati.h.d.cuꝫ
duab.legib.ſeq. ¶ Opp.ꝙ vꝫ datio hec, ac ſi in vni-
uerſum datus eſſet,ſicut diximus in hereditate,vt ĩ.
de here.inſti.l.hereditas. Imo.in l.j.§.ſi ex fundo.eo.tit. Sol.
qdam hoc fatentur, ſed hoc eſt ꝯ̃ l.ſi datus.ĩ.eo.dic ergo aliud
in hereditate,vt ibi aliud in tutela,vt hic. Ex põt eſſe rõ, q2 qñ
1 † aliquis inſtituitur in aliqua re,⁊ aliquid hꝫ iure hereditario,
merito illud põt extendi ad totam hereditatem: ſed ſi aliquis
datur tutor ad vnam rem,nil hꝫ eius quod eſt tutele,que prin-
cipaliter eſt vis in capite libero,⁊c. Et hoc quod d̃t tex.in l.q2 ĩ.
eo.q2 perſone,nõ rei,⁊c.quod probatur ꝯ ſimili,q2 qui hꝫ aliqd
iuriſdictionis,põt prorogari eius iuriſdictio,ſed eius:qui nul-
lam hꝫ,nõ põt.l.priuatorum.C.de iur.om.iud.⁊ l.j.⁊ ij.de iud.
Sed iſta non eſt bona rõ,qñ tutor datur deductis reb. Nam ip
ſa datio continet vitium, ⁊ non vꝫ vt hic:ſed ſi quis daret tuto-
rem ſimpliciter,poſtea prohibet adminiſtrare certas res, bene
vꝫ,arg.l.plenum.§.j.ſ.de vſu ⁊ ha. Dic ergo ꝙ rõ eſt,q2 inſtitu
tio eſt fauorabilis ex vtraqꝫ parte, ex parte teſtãtis, vt decedat
teſtatus,ex parte inſtituti,vt ſuccedat. Tutela vero cõtinet gra
uamen ⁊ onus ex parte tutoris,lꝫ ſit fauorabilis ex parte pupil
li. Et ſic non fit ita larga interpretatio. ¶ Op.ſ.tit.j.l.qui hꝫ.
in fi. Sol.ibi loquitur in curatore ad lites. ¶ Opp.C.de in lit.
dan.tu.l.ad liteꝫ. Sol.ibi exponitur tutor.ideſt,curator. ¶ Op
po.ſ.de vſu ſi ha.l.per ſeruum.§.j. Sol. Qñ tutor datur dedu-
ctis rebus ipſa datio non vꝫ,⁊ continet vitium, vt hic: ſed ſi qs
daret tutorem ſimpliciter,⁊ poſtea prohibet eum adminiſtrare
certas res,datio vꝫ,arg.d.l.per ſeruum.§.j.cum.l.ſeq.vbi pro
batur hec diſtinctio. ¶ Opp.ad l.q2 perſone.⁊ Inſti.de excu.
tu.§.datus.⁊ ĩ.de admini.tu.l.cum plures.§.cum tutor.vbi d̃r,
ꝙ tutor datur rei. Sol.verum eſt ſecundario, ſed principaliter
datur pſone,vt hic.⁊ pꝫ in diffinitione tutele. Datur enĩ ad tuẽ-
dum eum,qui ꝓp etatem ſe defendere nequit. ¶ Op.C.de nup.
l.in copulandis. Sol.ibi in curatore,qui datur principalitet re
bus. ¶ Ultimo ad l.ſi tñ.oppo.de legib.precedentibus. Dicit
gl.hic datur cuidam vniuerſitati,ſ.rei Aphricane, vel Italice.
Contra hoc vr̃.ĩ.de here.in l.ex facto. vbi totaliter inſtitutus,
vr̃ inſtitutus in re certa. Unde reſp.ꝙ de ſtricto iure etiam iſta
datio non procedit,tñ de conſuetudine admittitur, ⁊ hoc eſt ꝙ
dicit Iuriſconſultus,⁊ hoc iure vtimur,⁊c. Ex vſu enim magis
hoc probatur,quam ex ſtrictis iuris rõne,⁊ hic vſus põt eſſe cã
quare tutor ſimpliciter datus põt ſe excuſare ab adminiſtratio
ne rerum q̃ ſunt in alia prouincia, vt C.de excu.tu.l.teſtõ. Vñ
forte teſtator ſic dando intellexit ꝙ eſſet tutor ſimpliciter,tñ ad
miniſtraret tñ bona q̃ eſſent in illa prouincia. Pro hoc d̃t Iac.
2 † de Are.ꝙ ſi aliquis daret tutorem reb.q̃ ſunt in certa villa,ꝙ
non valeret datio. Secus in reb.que ſunt in certa prouincia,ſm̃
dictam rõnem. Item hodie ſi daretur rebus,q̃ ſunt in vna ciui
tate, cum habeat hodie territoria ⁊ iuriſdictiones diſtinctas,
3 vt no.in l.fi.C.de preſcrip.lon.temp. ¶ Ultimo † hec glo.eſt
arg.ad q̃õnem. Reliquit tibi teſtator qcqd haberet Peruſij,
poſtea ſuperuiuens ibi multa q̃ſiuit, q̃ritur an ad te pertineãt:
Si tenemus hanc gl.ꝙ ſit relictum vniuerſitatis, tũc pertine-
bit ad te ſicut reperitur tpe mortis,vt dicimus in grege,⁊ in pe
culio.l.ſi grege.ĩ.de leg.j.⁊ l.peculium.ĩ.de leg.ij. Si dicimus
ꝙ ſi relictũ certarũ rerũ inſpicit̃ tp̃s teſtamenti.vt l.fi.ĩ.de aur.
⁊ arg.leg. Et hoc tibi tetigi in l.j.ĩ.de reb.dub.de eo qui reliqt
podere,qd̃ hꝫ in tali vtila,tetigi in l.j.ĩ.de reb.dub.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Certarum. Adde ad iſtam l.que no.Bar.ſ.eo.tit.l.
hereditas in princ.curator tñ aliter quam ad lites,põt dari ad
vnum actum,vt in l.nec non.cum l.ſe.de tu.⁊ cura.da.ab his.
Et adde hic que no.Bal.poſt gl.in l.j.in prin.C.eo. Et ꝙ cura
tor poſſit dari ad vnam rem tantum,non ſolum ad lites, eſt gl.
in l.fi.ff.ſi autem.in ij.co.C.de bo.que libe.quam ibi no.doct.
maxime Bal.qui dicit illam eſſe elegantem,⁊ ibi querit Bald.
an poſſit dari curator ad conſulendum,ſi ſtatutum requirit cõſi
lium,⁊ dicit ꝙ non.
POMA. ¶ Vide Ro.conſi.cij.vol.ij.

LEX XVI.

1 ☞ Filij appellacio refertur ad omnes,non tamen ad eum,quem
teſtator credebat mortuum.
2 Indefinita quod equipolleat vniuerſali.
3 Inſtitutio facta de alijs, non comprehendit eum queꝫ teſtator
credebat mortuum.
4 Certus dicitur qui de aliqua re habet aliquam opinioneꝫ vehe
mentem.
5 Teſtis ſi in cã ſcientie dicat quod ſcit,quia eſt certus nõ ꝓbat.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

SI quis ita. Indefinita in ſingulari, vel ē in plurali ꝓlata in tutelis equi ualet vl'i, non tñ comprehendit eos, de quib. conſtat teſtatorem non ſenſiſſe. h. d. Not. † ꝙ appl'o filij refertur ad omnes. Quod intelligit glo. ſi non fiat adiectio ppꝛij nominis, tunc enim ad alium non extenditur. quod no. Idez dt
2 Cy. in l. quicunqꝫ. in j. q. C. de ſer. fu. Secundo no. † ꝙ indefinita equipollet vl'i, quod dic vt dixi, in l. ſi pluribus. j. de lega. ij.
3 Tertio no. † ꝙ pp mentem teſtatoris, qui credebat ſe alium filium non habere, appl'o filiorum ad alium non extenditur. Idē dt Dy. in inſtitutione facta de filijs, vt non comprehendatur ille, quem teſtator credebat mortuum. Facit j. de libe. ꝛ poſth. l.
a Titius; in prin. a Et iſtud facit ad ea que dixi in l. qui filiabus.
b in prin. j. de le. j. ¶ Ultimo b no. † ter. ibi. ꝛ ſi quaſi certus ſit. ꝙ cert' eſt ille, q. de aliqua re hꝫ aliquā opinionē vehemētē. Facit j. de aqua plu. arc. l. in ſumma. §. antepe. ꝛ fi. ſm Ja. de Aret. ꝛ
5 ſic facit, † ꝙ ſi teſtis interrogatus qñō ſcit, rñdet, q2 ſum certus
c non ꝓbat, c q2 nō deponit per ſenſum corporeū. Pōt enim eſſe certus vehementi opinione, que pōt eſſe falſa, vt hic pꝫ. Facit j. de acqui. here. l. cum quidam. §. quod dicitur.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Titius in prin. Uide ibi gl. Imo. ꝛ Pau. de Ca. ſꝫ Bal. in l. ſicut certi. de mil. teſt. tꝫ ꝯrium, lꝫ de Bart. hic, nō faciat mentionem, ꝛ hoc fauore teſtium, quo caſu non tractatur d onere alicuius, hic aūt tractatur de onere tutoris, facit ſm eum l. iij. C. de inoffi. teſta.
b POMA. ¶ Ultimo. In l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. d acqui. hered. intellige tñ ꝙ proprie iſte talis nō dr̄ ſcire. gl. no. in l. ij. §. antepe. in verbo, ſciat. ff. de aqua plu. arc. gl. in l. ſi duo. §. pen. in ver. ſcire. ff. vti poſ. gl. in l. liberis. ff. de pec. ꝛ gl. parua in l. ſi paterfami. ff. de here. inſti. quam ibi no. Bal. ꝛ Imo. Adde etiam Rom. conſi. cccciij.
c ALEX. ¶ Non ꝓbat. No. q. de teſte qui reddit rōnē dicti ſui, q dt hoc verū, q2 ſum certus. facit qd dixi poſt Bar. in l. q interrogatus. de peti. here. ꝛ qd not. Inn. in c. cū cām. de teſt. ꝛ qd dixi in l. quid tñ. §. ſi arbiter. de arb. ꝛ no. Bal. in l. ſolam. C. de teſti. Uide tñ Bal. ꝛ Imo. in l. ſi paterfami. de here. inſti. Adde qd Bal. tenuit conſi. lix. iij. vol. ꝙ teſtis dicens ꝙ ſit cert' non dr̄ falſus, quod dꝫ intelligi ſm humanam naturam.

LEX XVII.

1 ☞ Tutores plures quando prouocant ad ſatiſdationem, quis prefertur.

TEſtamento. Teſtamentarij non coguntur a iudice ſatiſdare, ſed qñqꝫ pñt offerre vt ſoli adminiſtrent, ad quod admittuntur niſi alij etiam offerant idonee, vel iudici cognoſcenti
a aliud videat: ꝙ ſi plures ſimul offerunt idonei or eligetur, a hoc dicit cum l. ſeq. Opp. de ver. ſed recte. ad ꝓximā l. ꝙ ſi plures. Nam ibi dr̄ ꝙ oēs adminiſtrant, hic ꝙ eligitur idoneior. Sol. Pet. Aut patrimonium eſt magnum, ꝛ ita loquitur verſ. ſed recte. Aut paruum, ꝛ hꝫ locum, l. quod ſi plures. Dy. vr̄ dicere in quadam additione paruula, ꝙ qñqꝫ plures offerunt ſatiſdationem ꝛ quilibet dt ſe velle inſolidum adminiſtrare, ꝛ loquit' ver. ſed recte. Qñqꝫ plures offerunt, ꝛ non dñt inſolidum ſe adminiſtrare velle. Et ita loquitur. l. quod ſi plures. Uel dic ſm Jac. Are. ꝙ in l. quod ſi plures. omnes offerebant ſimul. ſed in verſ. ſed recte. vnus primo obtulit, poſtea alius. Et iſte due ſol. Dy.
ꝛ Jaco. ſunt veriores. Diſtingue † ergo, aut plures tutores ꝓuocant ad ſatiſdationem, aut vnus tantum, aut nullus. Primo caſu, aut apparet ordo prouocantium, ꝛ tunc ſecundus prefertur, cum primus ſua prouocatione ſecundo facultatem hanc dederit, vt Inſti. de ſatiſda. tu. §. i. Si vero ordo non apparet, tūc eligitur idoneior, vt hac l. quod ſi plures. Scdo caſu qñ vnus tātum prouocat, aut contutores alij acceptant, ꝛ tunc ille ſolus nō gerit habita cauſe cognitione, de qua dr̄ in fine hui' l. Aut non acceptant, ſed ipſi volunt gerere cum eo, ſatiſdatione oblata, ꝛ tunc omnes gerent, vt hac l. verſ. ſed recte. Aut ipſi ſoli contutores volunt gerere illo non admiſſo, ꝛ audiūtur, vt dictum eſt, vt Inſtit. de ſatiſda. tu. §. j. Si vero nullus offert ſatiſdationem, ſed petunt ꝙ vni adminiſtratio decernatur, vel diuidatur, ꝛ hꝫ locum quod dr̄ j. de admi. tut. l. iij. ¶ Opp. ad l. ꝙ ſi plures de l. in tribus. de iudi. vbi ſorti committitur. Sol. vt no. per doct. C. cōia de leg. l. fin. in prin. Dixi in l. huiuſmodi. in fi. j. de leg. j. Item opp. glo. de admi. tu. l. iij. in fi. Sed ex predictis apparet ſolutio q2 ibi nemo offerebat ſatiſdationem.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Eligitur. Per iſtam legem ſequeretur ꝙ filius naturalis nō poſſit dari tutor q2 non poteſt capere. Uide iſtum tex. tñ eum limita ſm l. naturalis. j. tit. j. ꝛ vide Bar. in l. item in poteſtate. de his qui ſunt ſui vel alie. iu.

LEX XIX.

SI nemo. Extraneus volens ſatiſdare, nō repellit tutores ab adminiſtratiōe. h. d. Inducit' per Dy. ad q. ꝙ ſi heres vel cōiuncti defuncto dicant ſe paratos ſatiſdare de exequenda voluntate defuncti, quod pp hoc executores dati non repelluntur ab exequendo, etiam ſi non ſatiſdent. An autem teneantur ſatiſdare: dic vt dixi in l. diuus. j. ſi cui plus quam per legem fal.

1 ☞ Tutores qui ſatiſdent.

§. Hoc edictū. Ad euidētiā ſcias, ꝙ tutores dati ex inquiſitione, nō debēt ſatiſdare, vt Inſti. de ſatiſd. tut. §. j. ¶ Scdo ſcias, ꝙ duplex eſt cōſtitutio, vna per quam vnus tutor ꝓuocat alium ad ſatiſdationem. l. teſtō. ſ. eod. Alia per quam tutores cōmittitunt adminiſtrationem vni ex eis, vel diuidunt l. iij. de admin. tut. hoc premiſſo, hic dr̄ qd ad datos ex inquiſitione porrigit' vtraqꝫ cſt̄a, h. d.
1 Not. † ꝙ ſoli legitimi, ꝛ datiui, ſine inquiſitione ſatiſdent, ſm gl. j. hic. ſed gl. in l. j. C de tu. ꝛ cur. qui non ſatiſde. dt ꝙ hodie omnis datiuus ſatiſdat. Idem Spe. in tit. de tu. ſed gl. in auth. vt proh. ma. §. fi. dt diſtinguendum eſſe, Aut quis eſt datus a maiori iudice, aut a minori. ꝛ iſtam tñt doc. vt C. de tutor. ꝛ cur. qui ſatis non de. ſup rub. In gl. huius l. ibi l. iiij. in fi. Gl. nō ſoluit. Dic quod hic fuit electa induſtria perſone, que rō ibi ceſſat.

§. Teſtamento. De eo qd quis gerit anteqꝫ naſcatur poſthum', tenetur actione ngotiorum geſtorum: ſi vero poſt eum natum gerat, in actionem tutele deuoluitur. h. d.

LEX XX.

TUtor. Not. ꝙ non pōt dari tutor incertus, tñ incertudinis materiam declara vt dixi in l. quidam. j. de reb. dub.

LEX XXI.

TEſtamento. Opp. de filiofami. qui pōt dari tutor, ꝛ non pōt facere teſtm̄, vt Inſti. qui da. tu. poſ. in prin. Sol. de tex. cuꝫ quib. eſt teſtamenti factio, ſic paſſiue, ꝛ ſic congruit filiofami. non dicit de eo qui teſtamenti factionem hꝫ. Ab hac autem lege excipe eos, qui ſpāliter prohibentur a lege, vt mulier, ꝛ minor xxv. annis cuꝫ quib. lꝫ teſtamenti factio, non tñ pñt eſſe tutores. ſ. tit. j. l. fi. j. eo. l. quero. §. fi.

LEX XXII.

SI quis tutorem. Qui relinquit tutorē ſeruū quē putabat liberū. nō vr̄ libertatē ei dare, Hoc dixi. ſ. eo. l. ſi hereditas. §. j. alias fi.

LEX XXIII.

1 ☞ Obligatio ad aliquod officium pōt conferri in voluntatem eius qui grauatur.

TUtorita. Incertitudo circa ꝑſonas, quib. datur tutor, vitiat dationē. Item datio certa pōt conferri in volūtatem eius cui datur h. d. ¶ Opp. j. d noua. l. ſi is. Sol. vt ibi. ¶ Opp. C. de verb. ſign. l. cum quidā. vbi diſiūctiua poſita inter perſonas quib. prouidet', reſoluit' in cōiunctam. Sol. hic apparet, teſtatorem aliud ſenſiſſe, q2 dixit, vtri eorūꝫ volet. Simile in l. ſi Titio aut Seio. j. de leg. ij. ſm Petrum. ¶ Oppo. dr̄ hic. ſi non elegerit, non vꝫ datio. Contra, imo omnino erit tutor l. ſi quis Titio. in fi. ꝛ l. cum quidam. ꝛ l. vnum ex familia. §. rogo. j. de lega. ij. Sol. aliud in tutela, vt hic, aliud in legato, vt ibi, ideo, q2 tutela eſt onus. ¶ Opp. dicitur hic, ꝙ poteſt dari tutor ſi volet. j de princip. huius legis. Solu. ibi erat incertitudo perſonarꝫ, quibus datur hic, in fine vero non. ¶ Oppon. diſpoſitio non

poteſt

poteſt conferri i voluntatē eius qui grauatur. l. ſenatus. §. legatū. j. de leg. j. ꝛ de verbo. obli. l. centeſimis. §. fi. Solu. ibi loqt in
1 obligatione pecuniaria, ſ3† obligatio ad al quod officium poteſt cōferri in voluntatē eius qui grauatur, vt hic, quod not. Sed dices tu ꝙ in tutela qs obligatur ad pecuniam: Reſpō. non eſt verum in cōmutabiliter ꝛ de neceſſitate, quia poterit eſſe quod ita bene adminiſtrabit ꝙ nō tenebit ad pecuniā, cum ad adminiſtrādum accedat ex benignitate, ꝛ pietate: ſec9 in cōtrarijs vbi obligatur ad pecuniam in commutabiliter.

LEX XXIIII.

SI plures. Quero, dicitur hic ſupuacuū eſt, quid ſi fuerit petitus, ꝛ dat9: Reſpon. nō valet, vt j. de tut. ꝛ curator. da. ab his. l. curator pupillo. ſecundum Jac. de Are.

LEX XXV.

1 Separatorum de vno ad aliud nulla eſt illatio.
2 Patrimonium quando eſt indiuiduū, excuſatus a tutela vnius, non excuſatur a tutela alterius.

DVobus. Excuſatus a tutela vnius, propter hoc nō excuſatur a tutela alteri9, h.
1 d. Uel aliter. † In ſeparatis de vno ad aliud nō infer
2 tur. hoc dicit. ¶ Quero, † quid ſi patrimoniū eſt indiuiduu. Gl. dicit, forte idem eſt, vt dicitur, C. q nu. tu. l. fina. Sed certe illa modicum aut nihil facit, ſecundum Jaco. de Aret. qui dicit ꝙ executio nō proderit q̊ ad alium vt ſ. quemadmo. ſerui. amit. l. ſi communē. Pet. contra. qa ius tutele eſt indiuiduum, ꝛ in indiuiduis vtile ꝑ inutile vitiatur. l. j. §. item queritur. j. de aqua quoti. ꝛ eſti. Nō obſtat. l. ſi communē. quia ibi loquitur d̾ iure queſito, hic de iure querendo, ſecundū eū. S3 non placet, quia ibi loquitur de iure queſito. Iā enim erat tutor. Si enī nō eſſet, nō haberet neceſſe excuſare. Tenerē ergo opi. Jac de Are.

LEX XXVI.

IUre. Mater non poteſt eſſe tutrix teſtamētaria nec cōfirmari a iudic. h. d. ¶ Ep. j. d admi. tut. l. quidā decedens. §. Papinianus. Sol. ibi nō dedit eā tutricē, ſed iuſſit tutorem gerere cōſilio eiuſdem ¶ Op. j. ad Terty. l. ij. ſi mater. v. ꝙ ſi pater. Sol. vt ibi. Ultimo ſcias ꝙ hec lex corrigitur ꝑ authē. matri, ꝛ auie. qd dic vt plene dixi tibi in l. ſi quis ſub conditione. ſ. eo.

1 Tutor honorarius quis dicatur.

§. Honoris. Non videtur tutor honorarius, qui ab alijs ratiões exigere debet, h. d. Ad eui
1 dentiam ſcias† qs dicitur tutor honorarius. Gl. i l. ꝙ ſi forte j. de ſol. dicit ꝙ eſt honor ei q datur, ſed certe imo eſt onus. Secundo dicit gl. ꝙ eſt honor cui datur, ꝛ iſtud placet vt forte vn9 magnus potens homo detur tutor, non vt gerat: ſed propter honorem pupilli vt ex hoc pupill9 magis reuereatur. Alij dicūt ꝙ dicitur honorarius datus a pretore, ſicuti ius honorariū dicit i9 pretorium: quod non placet: qa tutela eſt de iure ciuili. l. j. ſ. ti. j. Tene ergo precedentem expoſitionē. Ex quo patet, ꝙ quādo tutor debet recipere rationes ab alijs nō dicit honorarius ſimpliciter: imo etiam habet onus, qa debet adminiſtrare, ꝛ hoc quod dicit iſte §.

1 Teſtamento rupto ꝑ querelam habet locū authē. ex cauſa.
2 Tutele datio conſeruatur per authen. ex cauſa, ꝛc.

§. Propter litem. Datus tutor in teſtamento de cuius virib9 dubitatur, a pretore cōfirmatur ꝛ interim erit tutor: ſ3 qualis ſit, declarabit euentus. hoc dicit. ¶ Op. ꝙ nō egeat confirmatione. nam ante, quam teſtamentū reſcindatur per querelā, vere eſt teſtamentum. Reſpondeo. iſtud ideo qa ipſe filius, cui erat datus tutor, volebat agere querela. ¶ Op. de auth. ex cauſa. C. de lib. prete. vel
1 exhere. Sol. Hic, ꝙ hodie iſta lex corrigitur, ꝙ nota † qa teſtamēto rupto ꝑ querelā habet locum authen. ex cauſa. Idem not. in l. cū filius. in prin. j. d leg. ij. ꝛ l. Papinian9. §. ſi ex cauſa. ſ. de in offi. teſt. ꝛ l. penu. co. ti. Et hoc puto verū per tex. in corpore qui dicit ne filij falſis accuſationibus condemnētur, ſic loquitur in
2 ex heredato caſu incerta licet falſa. ¶ † No. etiā ꝙ ꝑ hāc authēticam ex cauſa. conſeruātur tutele, ꝛ ea q̄ non poſſunt dari niſi in teſtamento. Idem no. ſ. eo. l. j. qd eſt contra illud ꝙ Dy. dicit in l. j. de vulg. ꝛ pup. j. ꝛ male dicit, qa tex. in corpore. dicit expreſſe
3 ꝙ conſeruetur datio tutele. ¶ Tertio† ex hac gl. no. ꝙ ꝑ authē. ex cauſa conſeruat illud, ꝙ eſt relictū filio rumpenti teſtamētū. Nā ei erat datus tutor vt ſibi conſeruetur ꝙ etiā tangit glo. in l. maximū vitium. C. de lib. prete. Mar. Sil. diſputauit. ꝛ ibi Dy. refert de quo dixi. j. de leg. preſtan. l. filiū. §. omnib9. dicit vt ibi. ¶ Item hic videtur tex. ꝙ tutor confirmatus eſt datiuus, non teſtamentarius, quod dic vt dicam j. tit. l. j.

LEX XXVII.

1 Preſumitur ꝑ teſtamēto, licet dicatur falſū ideo tutor confirmatur, ꝛ iudex de ſubreptione reſcripti impetrati congnoſcit.

1 IDem fiet. Ex hac lege no. † ꝙ licet teſtamentū dicatur falſum, interim pro eo preſumitur, ad eo ꝙ tutor, q in eo eſt datus confirmatur: ꝛ ſic facit ꝙ ſi dicatur reſcriptum falſum, iudex qui reſcripto dicitur datus, de hoc poſſet cognoſcere, ſicuti ſi dicat impetratū tacita veritate, l. preſcriptione. C. ſi cōtra ius vti pu. quod no. per Inn. reſcriptis. c. paſtoralis.

§. Cum autem. Propter cauſam ſtatus receditſa legitimo, ꝛ loc9 eſt datiuo. h. d. Hodie vero indiſtincte ꝑpter quamlibet litem impeditur eſſe tutor, ſecundum famā authen. minoris. C. qui da. tu. poſ. Dicam in l. propter litem. j. de excuſ. tuto.

LEX XXVIII.

a QUi tutelam. a Qui ſe a tutela excuſat, ꝑdit qd ibi ſuiſq3 eſt ea contēplatione relictū. h. d. ¶ Op. j. d leg. ij. l. fi. §. Seio. ꝛ l. ſi Titio. ꝛ ei q capere. Gl. non ſoluit. Dic ꝙ in illis legibus erat pro parte relictū in perſona vtriuſq3, hic autem totū erat relictū contemplatione partis, vt j. de vulg. ꝛ pu. ſubſti. l. ſ3 ſi plures. §. in arrogato. Quid autē preſumatur i dubio, Dy. tangit in l. filio. j. de condi. ꝛ demon. ꝛ ibi dicam.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Qui tutelā. Uide Ro. in repe. auth. ſimiliter. i xxxv. ſpeciali pie cauſe. C. ad. l. Falc.

§. Uerbis. Seruus datus tutor, nō erit liber incontinenti. ſ3 de eius libertate aliter ꝓuidetur. hoc dicit. ¶ Op. Inſti. eo. §. i. ꝛ ſ. eo. ſi hereditas. §. fi. Hui9 timore eſt hic facta iſta gl. dictū ꝙ ille qui tutorē dedit, de libertate ſpecialiter prouidit, vnde illi ſtādū eſt ſecūdum Pe. ꝛ omnes Dixi in l. ſi hereditas. §. fi. ſ. eod.

§. Impuberi. Patronus nō poteſt dare liberto tutorem, ſed confimatur. h. d.

LEX XXIX.

1 Lex Cornelia punit verum vel falſum.
Senatuſconſultum Libonianum punit quaſi falſum.
2 Tutorem qui ſe aſcripſit in ſtamento, quando eſſe poſſit.
3 Notarius quādo poſſit ſcribere cōmiſſionem ſibi factam a iudice. ſimiles queſt. vide nu. 4. 5. 6.

a EX ſententia. a Qui ſibi aſcripſit tutelā in teſtamēto, nō erit tutor, niſi teſtator ſubſcripſit, ꝛ excuſationē amittit. h. d. Ad eui
b dentiā ſcias ꝙ ponit Dy. b ꝙ lex† Cornelia punit ve
1 rum vel falſum doloſe cōmiſſū. l. nec exemplū. C. de falſis, ꝛ j. de fal. l. qd ſi falſum. ꝛ patet in omnibus capitibus legis Cornel. Item fuit factum ſenatuſconſultū Libonianum, ꝙ punit quaſi falſum, hoc eſt cum qs ſibi aſcripſit i teſtamēto, l. diuus. j. de fal. ꝛ C. de his q ſibi aſcri. in tex. per totū ꝙ ſenatuſconſultum loquitur de eo. q in teſtamēto aſcribit ſibi cōmodū. Si ergo aſcribit ſibi tutelā q̄ eſt onus, non habet locum ex verbis, ſed ex ſenten
2 tia niſi teſtator ſubſcripſit vt hac lege. ¶ Ep. † extra gl. ꝛ videt ꝙ ſit tutor etiā ſi teſtator nō ſubſcripſit l. vxori. §. i. j. de fal. ſolu. ſecundū Jaco. de Are. quando teſtator ſe ſubſcripſit erit tutor teſtamētarius vt hic. ꝛ j ad l. Corn. de falſis. l. j. ij. inter filiū. S3 quando teſtator ſe nō ſubſcripſit nō erit tutor teſtamētarius, vt hac l. in princi. ſ3 iudex poterit eū dare ſi alias eſt idoneus. d. l.

vxori.§.j.⁊ vtroq; caſu nõ admittit excuſatio hic,⁊ ibi.¶ Cõp. gl.ĩ.de le.ij.l. cũ quis decedẽs in prin.⁊ non ſoluit. Dy.dicit ꝙ hic dep̄rehẽditur culpa facientis,q2 fecit id, quod ſciebat, aut ſcire debebat de iure fieri non poſſe,⁊ factũ erat tale.cui⁹ ratione,pene ſubiect⁹ erat.d.l.vxori.§.j.ſ; in cõtrario nulla erat delicti ſuſpicio.Tu dic ꝙ hic videtur pure ꝓmiſiſſe. Incontrariũ ꝓmiſit ſub quadã conditione,ſeu quodam reſpectu qui poſtea
3 deficit.¶ Induco† iſtã c legẽ ad queſtionẽ.Iudex facit notario
c aliquã commiſſionẽ,an ipſe idem poſſit eam ſcribere: Videtur ꝙ non,q2 non pŏt ſibi aſcribere officiũ vt hic.Ad idem l.vxori. §.j.ĩ.de falſis.Ii 2riũ facit ꝙ quotidie fit.Nam ſcribunt nota
d rij ſe rogatos a partibus,vel a iudice.Dico ergo d,ſi alicui aliqd officiũ cõmittitur,ille idem non poteſt ſcribere,vt hic.S; cõmittatur vnus articulus officij eius, vt quod recipiat teſtes in vna cauſa,vel aliquid ſimile,tunc non eſt p̄hibitum quod ſcribat, q2 rogatus eſt de aliquo actu e.Similiter ſi quereretur de alicu
4 ius iuriſdictione† an aliquis ſit poteſtas,Vel Capitaneus huius
f ciuitatis,ipſe idẽ nõ poteſt f cognoſcere,q2 iudicaret in cauſa ꝓpria.C.ne quis in ſua cauſa.l.j.Sed ſuper vna queſtione poteſt ipſe ꝓnũciare vtrũ ſit iudex.l.ij.in prin.ŝ.ſi quis in ius.vo.nõ ie.ſicut tutor l; nõ poſſet ſibi adſcribere tutelã poteſt tamen conſcribere librũ rationũ in quo continentur actus particulares,⁊
g ei creditur ẽt ꝓ ſe.g.l.Neſenni⁹.ŝ.de ne.geſt.Tuti⁹ tamẽ eſt
5 ꝙ alius notarius ſcribat,vel cũ eo ſubſcribat.¶† Secũdo facit ad queſtionẽ,ꝙ ſi aliquis aſcribat ſibi fideicõmiſſum vel eſt preſens,vel acceptans tempore teſtamenti, ꝙ poſtea non poteſt id
6 recuſare.Ita inducitur per glo.in d.l.vxori.§.j.¶ Tertio facit
h † ꝙ ſi ego ſcribo me tibi debere h centũ ex aliqua cauſa, licet nõ dicatur ibi ꝙ ita ꝓmittam,videor tamen ꝓmittere,vt hac l. in fi.ibi,ꝓmiſiſſe videbatur.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Ex ſententia facit iſte tex.ad not.per Bal.in queſt. not.in l.j.in iij.queſtio.ſi ſeruus extero.
b POMA.¶ Vide Rapha.Co.conſilio viij.
ALEX.¶ Ponit Dy.Vide ad materiam que dicit Bart.in l. ſeruus.ĩ.de teſta.⁊ l.impuberum.de fal.⁊ l.ſi cõſul.de adoptio.
c POMA.¶ Iſtã.Adde Are.cõſ.xxxvj.Alex.in l.ſciẽdũ. de ver. obl.Iaſo.in l.ij.in vj.limitatione.ff.ſi qs in i⁹ voc.non ie.Fely.ĩ c.quoniã ŝ.ver.ſecundo quero,⁊ verſic.quarto quero.de proba.
ALEX.Vide Bart.in l.ſi ſeruus cõmunis.in prin.de ſtip.ſer.
d AND.BAR.¶ Dico ergo.Vide.Ant.in cap.auditis de procurator.vbi allegat iſtud dictum Bartol.hic.
e ALEX.¶ Aliquo actu.Iſtã deciſionẽ.Bar.hic,ſequit Ang. in l.ſciẽdum in prin.de ver.obli.S; contra hãc deciſionẽ tenet Ho.ſtien.in c.quoniã contra.de proba.⁊ Ioã.And in regula,cũ quid vna de reg.iu.in mercu.vt refert Angel.⁊ mod.in d.l.ſciẽdum in prin.Bal.etiam in l.iuriſiurandi.C.de teſtib.tenet contra Bar.⁊ in l.iudices.de fi.inſtru.⁊ in l.fi.§.j.de iu.delib.ſed Salyc.concordat opinion.in l.apud eloquẽtiſſimũ.de fi.inſtru. De quo vide not.per dom.Anto.in d.c.quoniã contra.Vide ẽt Bart.in l.ſi pater §.j.ĩ.de falſis.⁊ in l.ꝙ dicimus.§.fi.de auth. tu.⁊ Ioã.Andr.in Specu.in rub.de inſtr.ede.⁊ Bal.in l.inſtrumẽta.C.de proba.⁊ adde que dixi.not.poſt Bart.in l.iubemus §.ſane.de ſacro.ſanc.eccl.Et de eo ꝙ dicit hic Bart.vide Bal. in l.iudices.C.de fide inſtr.Et Adde Cy.in l.pe.ŝ.de arbi.⁊ omnino Inno.in c.cũ Bertoldus.de reiud.Ioan.Andr.in capit. ij.de iudi.in vj.Bal.in d.l.iuriſiurandi.in vlti.colũ.⁊ dt.Bal.in l.ij in vlti.colũ.de anna.excep.quod notarius poteſt de conſenſu iudicis partes monere,⁊ eundẽ actũ ſcribere.Ang.in repe.l. ſciẽdũ in princip.tenet opinio.Bar.hic adde Bal.in l.fin.C.de iu.de lib.Saly.in auth.apud eloquẽtiſſimum tenet cõtra Bar.
f ALEX.¶ Nõ poteſt.Idem tenet dom.Ant.in c.cauſam de iudi.quamuis Imo.inclinet contrarium.vt ibi per eum.Et adde quod no.in l. conſtitutiones.de app.⁊ ibi per Bartol.facit quod not.Bald.in c.ij.circa fin.de alie.feud.⁊ dixi poſt Bart.in l.ij.ſi quis in ius.vo.⁊ vide Bald.in l.iudices.de fide inſtr.
g ALEX.¶ Etiam ꝓ ſe.Vide Bartol.in l.ſeruus.ĩ.de teſta.
h ¶ Debere.Adde tu Bal.ad hec dicta.in l.vnica.§.j.C.de rei

LEX. XXX.

1 ☞ Duo eiuſdem nominis ſi dati ſunt tutores,quis eorum in veritate erit tutor.
2 Coniecturis probabitur de quo teſtator ſenſerit.
a DUo ſunt a titij. Incertitudo perſone datur tutor,vitiat dationem.hoc dt.Nota ibi, non ius deficit,ſed probatio.¶ Oppõ.de lege,ſi quis ſeruum.§.inter duos ĩ.de le ij.Solue vt not.in l.ſi quis filio.§.ſi quis plures.ĩ.de leg.j.⁊ Dynũ,de reg.in c.in obſcuris.dixi in dicto §.ſi inter duos gl. pon.de l.itẽ Mela.§.ſi plures.ſupra ad legẽ Aquil.Gloſ.nõ ſoluit.Dy.dt.ꝙ illud eſt fauore publice vtilitatis, ne malicia remaneãt impunita,cũ omnes delinquiſſe conſtet.Idẽ no.i d.c. in obſcuris.de reg.iur.lib.vj.Op.ĩ.de adi.leg.l.iij.§.ſi duobus Solue vt ibi patet.¶ Cõp.de l.q ſoluendo.ĩ.de here.inſti.Sol. ibi voluit ambos,eſſe liberos,hic vnũ tantũ eſſe tutorẽ.¶ Que
1 ro an in veritate† aliquis ſit tutor.Ia.de Are.quod nõ,qa veritas que nõ poteſt apparere, habetur ꝓ nihilo q̃ ad ius noſtrum. l.in lege.ŝ.de cõtrahẽ.emp.Et hoc vult dicere iſta lex dũ dicit non ius deficit,ſ; probatio.Pet.dicit cõtrariũ,quia lex ſemp
b eſt certa b,l.cũ quidã.§.ſuũ heredẽ.ĩ.de acquir.here.⁊ ŝ.ſi pars here.peta.l.illud.⁊ ŝ.d cõdi.ob.cau.l.ſi pecuniã.§.ſi ſeruũ.ideo non deficit ius,ſ; probatio.Et ita videtur velle glo.in §.ſi inter
c duos.⁊ j.ſ; finita.de ſtipu.ſeruo.¶ Quero c quomodo† poſſit ꝓ
2 bari de quo teſtator ſenſit.Reſpõ.per amicitiã quã habeat magis cũ vno quã cũ alio,⁊ propter alias coniecturas, l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.ĩ.de leg.j.⁊ innuitur in d.§.ſi inter duos.

ADDITIONES.

a ALEX.Duo.Ad limitationẽ hui⁹ legis,vide Bar.ĩ l.quidã. in fine.de rebus dubijs.
P.PAV.P.¶ No.ꝙ de equitate canonica incertitudo non vitiat,ſe; certificanda eſt ad arbitriũ iudicis.Vide Fel.in c.j.co.j.de pac.Itẽ an regula.hui⁹ legis,ꝓcedat in cõſtitutiõe ꝓcuratoris, vide Fel.in c.imputari.col.j.de fide inſtr.Vide oĩo que habes ad.Ba.ĩ l.ſi fuerit.ff.d re.dub.Itẽ ad reg.vide Fe.ĩ d.c.ĩputari
POMA.¶ Vide per iſtam legẽ quid dicat Ro.ſing.ccxxxiij.limita vt per Barb.conſi.xxxiij.vol.j.
b ALEX.¶ Eſt certa.Ad intellectũ huius, vide q̃ dixi in l.ſi qs ſeruũ.§.ſi inter.de leg.ij.⁊ Bald.in l.hac conſultiſſima.C.q teſt. fa.poſ.per.Ange.in l.ij.ĩ.de lib.⁊ poſthu.
c POMA.¶ Quero.Vide Cepol.conſi.xj.col.j.⁊ ſeq.

LEX XXXI.

SI pater. Tutores dati in teſtamẽto rupto debent cõfirmari.Dicit glo.hodie erũt tutores teſtamentarij,ꝑ authen.ex cauſa.nec egent cõfirmatione.⁊ idem no.in l.iure noſtro.§.fi.⁊.l.j.ŝ.eod.

LEX XXXII.

QUero. In teſtamẽto poteſt dari tutor nõ ciuis. Op.de lege e.tiã.ŝ.tit.j.Sol.ibi a iudice hic teſtatore,rationẽ ibi dixi.Ponit etiam rationem, tex.ŝ.eo.l.tutor.incertus.§.j.

§. Idem Paulus. Tutor dat⁹ cauſa notitie ita tenetur vt ali⁹.h.d.¶ Quero,quid vult dicere acceſſionis: Reſpond.ibi ꝓpter ea, q̃ patrimonio pupilli acceſſerũt,vt ĩ.de admini.tut.l.quoties.§.cõſtat Alij in litera habent ceſſationis,⁊ tunc dic ſi ceſſauit gerere tenetur,ſicut quilibet alius ſecundum Dyn.

1 ☞ Minor xxv.annis an poſſit dare tutorem filijs.

§. Lucius. Licet expreſſum differat, tacitum non differt.h.d.Concordat ĩ.de admi.tu.l.Luci⁹ §.j.⁊ hoc ideo,qa tacitũ poteſt cadere in ſeruo ſiue expreſſo.Simile i l.ſi fideiuſſor.in pri.ĩ.de leg.j.⁊ qd ibi no.¶ No.ꝙ minor xxv.annis nõ poteſt eſſe tutor.Simile C.de leg.tu.l.fi.Ratio q2 cum ſit ſub cura alterius nõ debet ipſe alium,regere.S; quero.
1 † an minor xxv.annis poſſit dare tutorẽ filijs in teſtamẽto: Rñ. ꝙ ſic Caſus eſt ĩ.de admi.tut.l.iij.§.quamuis.quod tene menti.

LEX XXXIII.

1 ☞ Dictio,tunc,denotat extremitatem temporis.
2 Electus pro primo anno ſi moritur,vel impediat venire ad officium quod acceptauit,electio expirauerit vel ad ſecundum deuoluatur.

TUtoribus. Verba preſentis tẽporis cum aduerbio, tunc, referuntur ad tempus mortis,hoc dicit.Cõppon.verbum, viuit, eſt preſentis temporis,ergo debet referri ad tẽpus preſens,⁊ non mortis, vt l.ſi ita.de auro ⁊ argẽ.leg.⁊ l.fina.§.j.ĩ.de leg.ij.Solu.Iſtud eſt propter dictionẽ,tunc,que ſignificat extre
1 mitatem tẽporis.† Nam,tunc aduerbium idem importãt a quod
a illo tempore,ergo non pŏt intelligi de preſenti, cum hoc pronomẽ,illo,ſit demonſtratiuũ de longinquo.Et de hac dictione,tũc dixi in l.ſi his.§.j.de cõd.⁊ demõ.Alij dicunt ꝙ hoc eſt propter naturã tutele que ſumit efficaciam in tempore mortis, ⁊ tamen verba

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

verba preſentis tēporis referuntur ad tēpus teſtamenti .tene
a ergo primā. ¶ Hec lex inducit† ad q. Eligūtur duo Poteſtates
vnus ꝓ primo anno, alius pro ſecūdo. Primus acceptat, ꝛ poſt
ea moritur, vel venire impeditur, an electio deuoluatur ad ſecū
dum an vero expirauerint ꝛ ſic opus ſit noua electione. Iſtā que
b ſtionē[b] ponit Cy. C. de impub. ꝛ aliis ſubſtitu. in l. poſt aditam.
Ia. de Are. ſ. de condi. ꝛ demon. in l. cum ſub hac, ꝛ ibi dixi.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Idem importat. Si in teſtamento dicat̃ inſtituo
filium, meū, ꝛ ſi heres nō erit tunc, vel eo caſu, vel tunc ꝛ eo caſu
ſubſtituto Sei. ꝛ, Iſta ſubſtituto vulgaris expreſſa, nō continet
ſub ſe tacitam pupillarē ꝓpter illas diſtinctiones tunc ꝛ eo caſu
Idem eſt in pupillari expreſſa, vt nō contineat vulgarē propter
illaſmet diſtinctiones, vt per Pet. de Anch. con. clv.
b ALEX. ¶ Iſtā queſtionē. Per iſtam queſtionē pōt etiā decidi
queſt. talis videlicet, quidā cōſtituit Titiū procuratorē ꝛ ſi Ti
tius nollet, cōſtituti Seiū: Titius ſuſcepit ꝓcurationē, ꝛ poſtea
ex cauſa renunciauit dicit Dyn. ꝙ hic videtur caſus, ꝙ Seius
repellatur: qa ſufficit ꝙ aliquo tpe in perſona primi mandatū ha
buerit effectum. Et ita ſequitur Bar. hic, ꝛ Cy. in d. l. poſt aditā.
Adde eundem conſi. lxxxj. lib. v.

LEX XXXIIII,

☞ Cauſe finalis defectus vitiat diſpoſitionem,
1 Cauſa ceſſante, ceſſat effectus.
2
3 Cum codicillis. Defectus cauſe† fin. vitiat diſpoſitionē. h.
d. ¶ Querit gl. quid erit de datis in codicilis: Quidā
dicunt, ꝙ illi erunt tutores. l. ij. C. eo. Non eñ reuocā
tur primi, licet dentur ſecūdi, ſ; aliud ſit in procuratore. Ratio
nem dixi i l. ſi hereditas. §. j. ſ. eo. Alij. dicunt, ꝙ ſecūdi dati nō
ſunt tutores ꝓpter defectum cauſe finalis. l. vlti. ſ. de here. iſtit.
ꝛ iſtā tenet Dyn. non obſtante, l. ij. ſ. eod. ti. quia ibi ſecundi fue-
a runt dati ſimpliciter. ¶ Vltimo format hic gl. † aliud generale
an ceſſante cauſa ceſſet effectus, qḋ examinant doc. in l. generalit̃
C. de epiſco. ꝛ cleri. ꝛ Dy. in l. ij. §. fi. ſ. ḋ do. ꝛ ibi plene dixi de hoc

De confirmando tutore vel curatore. Titu. iij

¶ Quia. Tutores inutiliter dati in teſtamēto veniūt cō firmādi, ideo ponitur hic rubrica de confirmā do tutore. ꝛc.

LEX I.

1 ☞ Verba deprecatiua, quando inducant diſpoſitionem.
2 Mater non dat tutorē. ꝛ datus confirmatur cum inquiſitione.
3 Curator non datur teſtamento, niſi furioſo.
5 Tutor datus in teſtamento, ꝛ confirmatus, an dicatur datiu⁹ an
teſtamentarius.
6 Tutor cōfirmatus prefertur legitimo, amittit tamen ſecū aliū
datium.

1 Vt ne. Tutor legitime datus in teſtamento non eget confirmatione, ſecus ſi minus legiti-
ime, vel ex perſona dantis, vel eius cui datur, vel ex
modo dandi. h. d. No. † ꝙ verba deprecatiua in tutelis
a non inducunt diſpoſitionem[a], licet ſecus ſit in legato, vt l. vnū
ex familia. §. fi. ꝛ l. peto. i pn. ſ. de lega. ij. Vel dic ꝙ iſtud ideo, qa
verba deprecatiua referūtur ad grauatū, vt l. gñli. in pn. de vſu-
fructu legato. ꝛ notatur in dicta lege peto. in prin. de legatis ij.
Vel verius, hoc ideo, qꝛ dixit, precor curā habere rerū nō dixit
2 ꝑſone cui tutor dꝫ dari. l. qa ꝑſone. ſ. ti. j. ¶ No. †. ꝙ mr̃ nō pōt
dare tutorem filijs, ꝛ datus nō cōfirmatur ſine inquiſitione. Ra
tionē differentie inter patrem: ꝛ matrē ponit gl. C. eod. l. j. ꝛ ibi
3 per Cy. ¶ † No. ꝙ curator non pōt dari in teſtamento,[b] ſ; tutor
b ſic Rationem ponunt doct. in l. pe. C. ḋ teſta. tu. ¶ Sꝫ ad iſtud
opp. C. de epiſco. audien. l. de creationibus. ꝛ de curato. furio. l.
vlti. Sol. aliud in curatore furioſi, vt ibi, aliud in curatore adulti
vt hic. Nec obſt. ſ. ḋ curato. furioſi. l. pe. vbi dicit̃ ꝙ a iudice da-
tur quod dꝫ exponi, id eſt, adminiſtratio decernitur. ſecundum
4 Petrum. ¶ Quero an† impuberi poſſit dari curator in teſtamē
5 to: Reſpō. non, vt l. impuberi. ſ. de adminiſtratio. tuto. ¶ † Que
ro, an tutor cōfirmatus dicatur datiu⁹, vl' teſtamentarius, Vide
tur ꝙ datiu⁹, quia q confirmat, dat, l. lege obuenire. ſ. de verba.
ſignific. ꝛ in authen. de defen. ciui. §. interim, ꝛ qḋ no. in l. ꝛ qa.
de iuriſdi. omniū iudic. ſ; hic iudex cōfirmat, ergo, ꝛc. Pro hoc
videtur tex. ſ. ti. j. l. iure noſtro in fi. C. eo. l. ſi vt proponis. et l. j.
vbi dicit tex. datos a iudice. Pro hoc. ſ. de adminiſtra. tu. l. q ne
gotiationē. §. teſtamento. ꝛ ſ. de cura. furio. l. pen. circa princip.
c In contra. in, ꝙ ſi ſit teſtamentarius videtur: qa nō ſatiſdat[c] vt
ſ. eo. l. fi. ꝛ videtur expreſſum. ſ. eo. l. iij. Quod etiam apparet, qꝛ
prefertur legitimo, vt ſtatim dicā. Dy. dicit ꝙ eſt datiuus, tamē
ſapit naturā teſtamentarij, in hoc, quia non ſatiſdat, ꝛ qa prefer
tur legitimo, ſecundum quoſdam: qḋ an ſit verum, dicam inſe-
quenti queſtione. Probat hoc tex. ſ. eo. l. iij. vbi aſſimilat tutorē
confirmatur q eſt datus in teſtamento. Si ſimile ergo non idē
6 vt no. in l. ꝙ Nerua. ff. de po. ¶ Sed† quero vtrū talis tutor cō
firmatus preferat legitimo: Glo. Inſtitu. de tutelis, §. fi. tenet ꝙ
legitimus preferatur, quod tangitur in l. neq;. C. eo ti. Sed con
tra videtur tex. ſ. tit. j. l. iure noſtro. in fine. ꝛ l. ſequen. Sꝫ ad illā
poſſet reſpōderi dicit Dyn. quia ibi loquitur quādo eſt dubium
an teſtamentū valeat: ſ; queſtio. gl. loquitur in caſu certo, ſecun
dum eū. Sed do. Mar. Sil. diſputādo determinauit ꝙ talis cō
d firmatus prefertur legitimo, ꝛ hoc probat[d] ex ordine titulorū.
Nam i Digeſtis ꝛ Codice primo poſuit de teſtamētaria tutela,
poſt de confirmādo tutore tertio de legitimis tuto. vnde oſtēdit
tutorē confirmatum preferri. Itē probatur Inſti. de tut. § fina.
vbi dicitur, ꝙ omnino debet cōfirmari. Pro hoc ſ. eo. l. quia pa
tre. vbi aſſimilatur dato in teſtamento. Itē in hac lege dicit ꝙ,
iudex eū cōfirmet ſimpliciter ſine aliqua inquiſitione. ꝛ ſic nō in
quirit an ſuper ſit legitimus. Et iſtam opinionē tenēt communi
ter docto. quam puto verā. Cy. tangit. C. eo. l. neq;. Et licet pre
e feratur legitimo[e], amittit tamen datiuum ſecum. l. ſi vt ꝓponis
C. eo. ꝛ. d. §. teſtamento. ſ. de admi. tut. Ratio, qa ipſe verus dati
uus eſt, ideo ſecum amittit alium ſibi ſimilem.

DDITIONES.

a ALEX. ¶ Diſpoſitionē. Ita iſtā legē allegat Bal. in rep. l. j.
de leg. ij.
b ALEX. ¶ Dari i teſtamēto. Fallit i curatore furioſo. Itē adde,
ꝙ fallit in omni eo q pōt curatorē legitimum habere. ſecundum
Bal. in l. curatorem. C. de neg. geſt. alleg. text. in auth. vt hi qui
obſt. circa medium, ꝛ ibi vide de ratione, ꝛ vide Barto. in l. tu-
tores. §. j. de admi. tuto.
c ALEX. ¶ Non ſatiſdat. An tutor cōfirmatus ſit tutor teſtamē
tarius vel datiu⁹, vt euitet ſatiſdationē adde Bar. i ru. ſ. ḋ en. ꝑ
quē factū erit, ꝛ l. ij. C. eo. ꝛ no. i l. j. de pecu. ꝛ vide Pe. do An. in
clemen. ij. de ſta. mo. qui ſequitur ad literam Bar. hic.
d POM. ¶ Hoc ꝓbat. de hoc ordine vide glo. in §. penales, ꝛ ibi
Aret. in pe. col. Inſti. de act. Bar. in rub. ff. de eo ꝑ quē fac. erit.
Barba. conſi. v. ca. ij. vbi late.
e ALEX. ¶ Preferatur legitimo. No. ꝙ tutor confirmat⁹ ꝓfert̃
legitimo. nec eſt neceſſe inquiri de legitimo in dicta cōfirmatiōe
ꝛ ſequitur ad literam Bar. Pet. de Anch. in d. clem. ij.

LEX II.

Mulier. Tutor vel curator datus a matre confir matur ex inquiſitiōe. h. d. ¶ Cp. ḋ l. pe
to. §. mater. ſ. de leg. ij. vbi datio tutoris facta a matre
valet. Sol. Quidam dicunt ibi quando non inſtituit,
hic ſic. Vel dic ſi quidē eum inſtituit confirmatur cū modica in-
a quiſitione[a] vt ibi: ſi eum nō inſtituit, confirmatur cū magna in-
quiſitione, vt hic. Ita tenet Din.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Modica inquiſitione. Sed qd i tutore dato in codi
cillis, vide Bal. ꝛ Cyn. in l. ij. C. de teſta. tute.

LEX III.

1 ☞ Dictio perinde, eſt nota ſimilitudinis.
2 Teſtamentū imperfectum ſolū valet inter liberos, non quo ad
extraneos.
3 Tutor datus in teſtamento imperfecto nō habet petere ſe cōfir
mari.
4 Tutor ſi datus in teſtamento minus ſolenni petit ſe cōfirmari,
ꝛ iudex negligat poterit ad miniſtrare.

a Qvia patre. [a] Tutor datus a patre in teſta mēto inualido cōfirmat̃. ſic⁹
1 ſi in teſtamēto valido datus eſſet, hoc dicit. ¶ † Nota
quod dicit, perinde, ꝛ ſic eſt not. ſimilitudinis, ergo nō
eſt idem, vt notatur ſupra eodem. lege. ¶ Eppon. teſtamen-
tū minus ſolenne facit fidem inter liberos, vt hic, ꝛ l. hac conſultiſ
ſima. §. ex imperfecto. C. ḋ teſt. Soluit gl. i l. neq;. C. de cōfir. tu.
Dicit eñ hodie has leges eſſe correctas ꝑ §. ex iperfecto. ſ; gl.
Bart. ſuper j. Ifor. b ij